

Inventaris Archieven Akkerdijksche polder
1616-1976 (1978)

door J.D. van Tuyl

Hoogheemraadschap van Delfland Delft, 1994

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
1.1. Geschiedenis	4
1.1.1. Ontstaan als polder	4
1.1.2. Bestuursinrichting tot 1858	5
1.1.2.1. Burgerlijk-juridisch bestuur	5
1.1.2.2. Waterstaatsbestuur	6
1.1.3. Bestuursinrichting vanaf 1858	7
1.1.4. Waterkeringen en wegen	8
1.1.4.1. Schiekade en Rotterdamseweg	8
1.1.4.2. Zwethkade	9
1.1.4.3. Akkerdijkseweg	11
1.1.4.4. Akkerdijkse kade	11
1.1.5. Waterbeheersing	12
1.1.5.1. Watergangen	12
1.1.5.2. Bemaling	13
1.1.5.2.1. Molens	13
1.1.5.2.1.1. Algemeen	13
1.1.5.2.1.2. Zuidmolen	13
1.1.5.2.1.3. Noordmolen	14
1.1.5.2.2. Gemalen	15
1.1.6. Financieel beheer	15
1.1.7. Vervening	16
1.2. Archief	17
1.2.1. Bewaring	17
1.2.2. Inventarisatie	17
1.3. Lijst van geraadpleegde literatuur	18
1.4. Lijst van geraadpleegde archieven	19
1.5. Verantwoording van de illustraties	20
2. Inventaris 21	
2.1. Periode 1616-14 mei 1935	21
2.1.1. Stukken van algemene aard	21
2.1.1.1. Notulen	21
2.1.1.2. Ingekomen circulaires van hogerhand	21
2.1.1.3. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken	21
2.1.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen	21
2.1.2.1. Bestuursinrichting	21
2.1.2.2. Bestuur	21
2.1.2.2.1. Dagelijks bestuur	22
2.1.2.2.2. Stemgerechtigde ingelanden	22
2.1.2.3. Hulpmiddelen bij de uitvoering van de taak	22
2.1.2.3.1. Algemeen	22
2.1.2.3.2. Personeel	22
2.1.2.3.2.1. Algemeen	22
2.1.2.3.2.2. Secretaris-penningmeester	23
2.1.2.3.2.3. Bode	23
2.1.2.3.2.4. Machinist	23
2.1.2.3.3. Financiën	23
2.1.2.3.3.1. Belastingen en heffingen ten behoeve van de polderomslag	23
2.1.2.3.4. Eigendommen; beleggingen	25
2.1.2.3.4.1. Onroerende goederen	25
2.1.2.3.4.2. Effecten	26
2.1.2.3.4.3. Kasgeldleningen	26
2.1.2.3.4.4. Begroting en rekening	26
2.1.2.4. Uitvoering van de taak	27
2.1.2.4.1. Algemeen	27
2.1.2.4.2. Zorg voor waterkeringen	28
2.1.2.4.2.1. Toezicht	28
2.1.2.4.2.2. Verlening van vergunningen	28
2.1.2.4.2.3. Beheer en onderhoud	30
2.1.2.4.3. Zorg voor water en watergangen	32

2.1.2.4.3.1. Toezicht	32
2.1.2.4.3.2. Ontwatering, watervoorziening.....	33
2.1.2.4.4. Zorg voor wegen en bruggen	36
2.1.2.4.5. Zorg voor het windas aan de Rotterdamseweg	37
2.1.3. In bewaring gegeven archiefstukken	37
2.1.3.1. Stukken betreffende verveningactiviteiten in de vrije heerlijkheid van Akkersdijk en Vrouwenrecht octrooiering.....	37
2.1.3.2. Verhuur	37
2.1.3.3. Rekening.....	37
2.1.3.4. Verlening van vergunning	38
2.2. Periode 15 mei 1935-1976 (1978)	38
2.2.1. Stukken van algemene aard	38
2.2.1.1. Notulen.....	38
2.2.1.2. Ingekomen en uitgaande stukken	38
2.2.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen	38
2.2.2.1. Bestuur.....	38
2.2.2.1.1. Algemeen.....	38
2.2.2.1.2. Dagelijks bestuur	39
2.2.2.1.3. Stemgerechtigde ingelanden.....	39
2.2.2.2. Hulpmiddelen bij de uitvoering van de taak	39
2.2.2.2.1. Personeel	39
2.2.2.2.1.1. Algemeen	39
2.2.2.2.1.2. Secretaris-penningmeester	40
2.2.2.2.1.3. Bode.....	40
2.2.2.2.1.4. Brug- en sluiswachter	40
2.2.2.2.1.5. Machinist.....	40
2.2.2.2.2. Financiën	40
2.2.2.2.2.1. Algemeen	40
2.2.2.2.2.2. Belastingen en heffingen ten behoeve van de polder-omslag	40
2.2.2.2.2.3. Motorvaartrecognities	41
2.2.2.2.2.4. Grondbelasting.....	41
2.2.2.2.2.5. Delflands lasten (sluisgeld).....	41
2.2.2.2.2.6. Eigendommen; beleggingen.....	41
2.2.2.2.3. Begroting en rekening.....	42
2.2.2.3. Uitvoering van de taak.....	43
2.2.2.3.1. Algemeen.....	43
2.2.2.3.2. Zorg voor waterkeringen	43
2.2.2.3.2.1. Toezicht	43
2.2.2.3.2.2. Beheer en onderhoud.....	46
2.2.2.3.3. Zorg voor water en watergangen	48
2.2.2.3.3.1. Toezicht	48
2.2.2.3.3.2. Kwaliteitscontrole, ontwatering, watervoorziening	50
2.2.2.3.4. Onderhoud van een voet- en rijwielpad op de Zwethkade.....	52

1. Inleiding

1.1. Geschiedenis

1.1.1. Ontstaan als polder

De ontginning van het gebied ten oosten van de Schie, waarvan de latere Akkerdijsche polder deel uitmaakte, is in de 12e eeuw ter hand genomen. Blijkens een grondsoortenkaart van Delfland uit 1930 is de grond in het oosten en midden van de polder samengesteld uit laagveen, terwijl in het westelijk deel (langs de Schie) rivierklei voorkomt¹.

De oudste ontginningen dateren vermoedelijk van rond 1140 en zijn te vinden in het gebied tussen de Akkerdijkseweg en de Oude Leede. Het verkavelingspatroon ervan komt niet overeen met dat van de latere hof- ontginningen.

Deze hofontginningen (het gebied behoorde tot twee grafelijke hoven) ontstonden op initiatief van de graaf van Holland, als bezitter van het onontgonnen veen². Bij de hofontginningen ontstonden er lange smalle kavels, van elkaar gescheiden door sloten die loodrecht op reeds bestaande watertjes, zoals de Delf en de Oude Leede, werden gegraven. Bij eb kon het veenwater via sluisjes op het buitenwater worden geloosd. Dwars door Akkersdijk liep het veenstroompje de Oude Leede (in Berkel Strickleede geheten) vanaf de Landscheiding naar de Schie³. De naam Akkersdijk is mogelijk ontstaan als verwijzing naar het dijklichaam, dat tijdens de ontginningen de bereikbaarheid van de betrokken percelen waarborgde. Dit dijklichaam wordt op de kaart van Floris Balthasars als Ackersdykse Wech vermeld⁴.

Toen het gebied geleidelijk aan meer bewoners kreeg ontstond de behoefte aan een bestuursvorm, hetgeen resulteerde in de vorming van een ambacht⁵. Naast waterafvoer diende de Oude Leede ook als waterstaatsgrens en tiendgrens tussen Schieland en de Zeven ambachten (het latere Delfland). Tussen 1338-1414 kwam hierin verandering omdat Delfland in 1323 en 1338 het recht opeiste om de Doenkade tot landscheiding met Schieland uit te roepen. Akkersdijk bezuiden de Oude Leede (ook wel Oversweth of 't Rintveen genoemd) kwam met Schieveen binnen de boezemgemeenschap (afwateringsgemeenschap) van Hof van Delft, Kethel, Pijnacker en Vrijenban te liggen en daarmee ook onder toezicht en omslagbevoegdheid van het Hoogheemraadschap van Delfland⁶.

De Schielandse hoogheemraden bleken echter, ondanks latere rechterlijke uitspraken, niet van zins dit laatste gegeven te accepteren, hetgeen tot in de 1e eeuw herhaaldelijk stof voor conflicten opleverde⁷. Rekeningen van de Akkerdijsche polder van vóór 1782 zijn niet voorhanden, maar die van de polder Schieveen geven veelvuldige bewijzen van Schielands omslagheffing (penninggeld) in Oversweth tot 1858 door de Schieveense ambachtsbewaarder. Moeilijkheden met betrekking tot de waterbeheersing (ambachtsheerlijkheidsgrenzen vielen vaak niet samen met sluisambachten (heffingsconglomeraten voor de omslag)) leidden ertoe dat de sluisambachten deze moeilijkheden in 1440 aan Delfland voorlegden. Dit leidde tot de vorming van polderverbanden die de grenzen van ambachten overschreden. Tegen deze achtergrond moet ook het Delflands consent van 13 november 1447 worden gezien.

Krachtens dit consent moest een kade worden gelegd vanaf de Rotterdamseweg langs de Akkerdijkseweg (noordgrens van de Akkerdijsche polder) tot aan de Berkelse weg. Deze kade bracht een waterscheiding tussen de ambachten Pijnacker -Hof van Delft -Vrijenban enerzijds en Berkel anderzijds. Hierdoor werden de gebieden Akkersdijk en Schieveen in één polderverband met Berkel gebracht. Voor Akkersdijk duurde dit verband tot september 1471. In dit jaar kreeg Akkersdijk het recht van bekading en kon zich uit het verband met Berkel losmaken om als zelfstandige polder verder te

¹ Hoogheemraadschap van Delfland, Verslag der Commissie; Kaartenverzameling Delfland nr. 77.

² van Tuyl, Geschiedenis Schieveen, blz. 3; van Leeuwen- Canneman, Aspecten, blz. 4.

³ van Leeuwen-Canneman, Aspecten, blz. 4.

⁴ Winsemius, blz. 12. en O.A.D. inv.nr. 711 VIIe blad.

⁵ van Tuyl, Geschiedenis Schieveen, blz. 3.

⁶ . van Tuyl, Geschiedenis Schieveen, blz. 12-13.

⁷ Diepeveen, blz. 7.

gaan⁸. Er zijn in 1471 door Delflands hoogheemraden geen regels voor Akkersdijk gesteld met betrekking tot de inrichting van een polderbestuur. Mogelijk merkten de hoogheemraden het ambachtsbestuur stilzwijgend als het ter plaatse bevoegde waterstaatsgezag in de polder aan. Opmerkelijk is in dit verband dat de Akkerdijksche polder wel de "polder (van) Akkersdijk en Vrouwenregt" werd genoemd, naar het ambacht en de hoge heerlijkheid.

1.1.2. Bestuursinrichting tot 1858

1.1.2.1. Burgerlijk-juridisch bestuur

In de loop van de 12e eeuw begon het gebied Hof van Delft door schenking en belening versnipperd te raken in een aantal bestuurseenheden. Hiertoe behoorden ook de vrije of hoge heerlijkheid Vrouwenrecht (het gebied tussen de Oude Leede en de Akkerdijkseweg) en de ambachtsheerlijkheid Akkersdijk (het gebied tussen de Oude Leede en de Berkelse Zweth): In 1144 schonk gravin Petronella (weduwe van graaf Floris II van Holland) 6 hoeven land (ca. 90 morgen) aan de abdij van Rijnsburg, waardoor dit (vrouwen)klooster de jurisdictie over het gebied verkreeg. Hierin moet de verklaring van de naam Vrouwenrecht worden gezocht⁹. Vrouwenrecht werd hierdoor onttrokken aan de competentie van de baljuw en maakte derhalve geen deel uit van het baljuwschap Delfland. In 1574, kort na het begin van de opstand van het gewest Holland tegen de Spaanse koning als heer der Nederlanden, vervielen de bevoegdheden van de abdij aan de Ridderschap van de Staten van Holland als rechtsopvolger van de abdij. Vrouwenrecht werd een vrije of hoge ambachtsheerlijkheid

Zuidelijk Akkersdijk was een veenontginning die waarschijnlijk rond 1140 werd begonnen. De exploitanten ervan moesten blijkens een grafelijke oorkonde van 1199 bijdragen in de bede van de ambachten Rodenrijs, pijnacker en Overschie. De Hollandse graaf had de jurisdictie over Akkersdijk in handen gegeven van "welgeboren mannen" die zitting hadden in de Rijnsburgse vierschaar. In 1574 kwam Akkersdijk, evenals Vrouwenrecht, onder het gezag van de Staten van Holland; van toen af tot 1795 waren deze gebieden als gewestelijk domeingebied hoge of vrije ambachtsheerlijkheden onder wereldlijk gezag¹⁰.

De schout van Akkersdijk en Vrouwenrecht trad in civiele zaken op en assisteerde in lagere strafrechtelijke zaken de vierschaar (in persoon van de baljuw) van Rijnsburg. Samen met de schepenen vormde hij het dagelijks bestuur, bijgestaan door een secretaris en een bode. De secretaris deed de administratie. De bode verzorgde o.a. de schouwaankondigingen. De hogere rechtspraak (beroepszaken en halsmisdrijven) werd uitgeoefend door de vierschaar van Rijnsburg, waarin twee welgeboren mannen uit Akkersdijk en Vrouwenrecht zitting hadden¹¹.

Nadat zuidelijk Akkersdijk in waterstaatkundige zin van Schieland naar Delfland was overgegaan, bleef het gebied bestuurlijk gezien ressorteren onder de ambachtsheer van Overschie en de baljuw van Schieland, die er respectievelijk het lagere en hogere bestuur uitoefenden. De bestuurlijke band met Overschie verviel, toen de stad Delft in 1492 de ambachtsheerlijkheid Overschie kocht van de heren van Naaldwijk. De baljuw van Schieland raakte toen zijn competentie in zuidelijk Akkersdijk kwijt¹². Blijkens een uitspraak van het Hof van Holland gedaan in 1523 in een geschil tussen de stad Delft en dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland inzake competentie over de kaden e.d. in Overschie, was Delft als eigenaar van de ambachtsheerlijkheid gerechtigd om daarbinnen ambachtsbewaarders aan te stellen, die de ontvangst en administratie van onderhoudsgelden t.b.v. de watergangen/kaden bijhielden¹³.

Door een ruiltransactie in 1648 tussen de Staten van Holland en Delft, van landen ten zuiden van de stad, werd ook zuidelijk Akkersdijk als vrije of hoge ambachtsheerlijkheid aan het domeingebied van de Staten toegevoegd; Delft kreeg van de Staten de lage jurisdictie over de gebieden even ten zuiden van

⁸ van Tuyl, *Geschiedenis Schieveen*, blz. 3-4, 15.

⁹ Goudappel e.a., *Genealogische...encyclopedie*, blz. 14-16, 118, 281.

¹⁰ Goudappel e.a., *Genealogische...encyclopedie*, blz. 14-16, 118, 281; Balkenende e.a., blz. 72; van der Kooy, blz. 39, 42, 44-45.

¹¹ Postma, *Holland in vroeger tijd*, blz. 388, 389, 503; Goudappel, *Concept-inventaris*, inleiding; Goudappel e.a., *Genealogische...encyclopedie*, blz. 14-15, 118, 281.

¹² Ruys, blz. 3-4; Muller, blz. 11-12.

¹³ O.A.D. inv.nr. 3355.

de stad in handen. Sinds dit jaar werd de naam Vrouwenrecht veelal gebezigd voor het gehele Akkerdijkse poldergebied. De ruiling had tevens tot gevolg dat de hoogheemraden van Delfland het schouwrecht over de Rotterdamseweg tussen de Akkerdijkseweg en de Zwethheul, dat tot 1647 aan schout en schepenen van Overschie toebehoorde, overdroegen aan schout, molenmeester en ingelanden van Akkersdijk¹⁴.

Tijdens de Bataafse/Franse periode (1795-1813) vormde Akkersdijk/Vrouwenrecht een mairie (plattelandsgemeente). Van dec. 1811 tot apr. 1817 maakte zij deel uit van de municipaliteit (gemeente) Pijnacker; sedertdien was zij officieel een zelfstandige gemeente (een uitvloeisel van de grondwet van 1814)¹⁵. Krachtens een Koninklijk Besluit van 1826 werd er een nieuwe kadastrale indeling van gebieden rond Delft gemaakt, waardoor landen aan de oostelijke Schiekade onder de municipaliteit van Vrijenban werden gebracht. Akkersdijk/Vrouwenrecht ging in 1855 deel van Vrijenban uitmaken. In 1921 werd de gemeente Vrijenban opgeheven. Dit had tot gevolg dat Akkersdijk/Vrouwenrecht ten oosten van de Dwarswatering bij de gemeente Pijnacker werd gevoegd en het gedeelte ten westen daarvan bij de gemeente Delft¹⁶.

1.1.2.2. Waterstaatsbestuur

Daar waterstaatsbelangen en politieke belangen meestal niet samenvielen, liepen ook hun gebiedsgrenzen niet synchroon. Waterstaatsgrenzen werden daar getrokken, waar zij "t nutste ende best gelegen" waren. Zo viel, waterstaatskundig gezien, Akkersdijk ten noorden van de Oude Leede onder Hof van Delft en Akkersdijk ten zuiden van de Oude Leede onder Pijnacker, maar ambachtsbestuurlijk onder Vrouwenrecht en Overschie¹⁷. Als bestuurder in polderzaken traden ambachtsbewaarders van beide voornoemde ambachten op. Zij werden in deze hoedanigheid molenmeesters genoemd. Zij droegen zorg voor de aanbesteding en goede uitvoering van onderhoud aan de kaden en watergangen binnen het hun toegewezen territorium, de inning van polderomslag (molengeld) en Delflands omslag (sluisgeld) en het jaarlijks afleggen van rekening en verantwoording der uitgaven aan de ingelanden van de polder.

De hiervoor genoemde kaden en watergangen worden meestal als de binnenlandse werken aangeduid. Tevens dreven zij met de schout en twee kroosheemraden schouw over kaden en watergangen¹⁸. De ingelanden kozen uit hun midden de ambachtsbewaarder en kroosheemraden voor de tijd van twee jaren¹⁹. De functie van de ambachtsbewaarder en de kroosheemraden bleef ook na de Franse tijd gehandhaafd. In 1857 bij de opheffing van de ambachten verviel de functie. In Akkersdijk en Vrouwenrecht viel de waterstaatszorg toe aan de gelijknamige gemeente, maar met de genoemde functionarissen als uitvoerende exponent, onder het wakend oog van Delflands hoogheemraden²⁰.

Op de schout kon Delfland weinig invloed uitoefenen, omdat diens bevoegdheden in het waterstaatskundig bestel niet duidelijk waren omschreven²¹. In Akkersdijk en Vrouwenrecht was de schout tevens ambachts- en poldersecretaris. Over de jaren 1810-1815 melden de polderrekeningen de schout als "maire" (burgemeester) van Pijnacker, dus niet als schout of secretaris²². Van 1816-1825 wordt de secretaris weer als schout en over 1826-1830 als burgemeester van Akkersdijk en Vrouwenrecht betiteld. Sinds 1831 wordt hij alleen nog vermeld in zijn hoedanigheid van polderfunctionaris: secretaris-penningmeester²³

¹⁴ Inv.nr. 108; O.A.D. inv.nr. 41, fol. 13 vo., 14; Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 33.

¹⁵ Inv.nr. 59, jrn. 1810-1817; Ramaer, blz. 71, 82, 97, 102; van der Aa, blz. 50; Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 359- 367.

¹⁶ Goudappel e.a., Genealogische...encyclopedie Delft, blz. 14-17; Gemeente Delft, blz. 2-3, 12-13.

¹⁷ van Leeuwen, Aspecten..., blz. 9-10, 31.

¹⁸ Inv.nrs. 59-60; O.A.D., inv.nrs. 3355, 3517; van Leeuwen, Poldervorming, blz. 93; Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 63, 65- 66.

¹⁹ Inv.nr. 59, jrn. 1794, 1800, 1820.

²⁰ Inv.nrs. 59-60; Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 364.

²¹ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 93

²² Inv.nr. 59, jrn. 1810-1815

²³ Inv.nrs. 59-60.

1.1.3. Bestuursinrichting vanaf 1858

In 1856 werd door Provinciale Staten van Zuid-Holland vastgesteld het Algemeen Reglement voor de polders in Zuid-Holland. Krachtens dit reglement werd voor de inrichting van de polder bij besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 6 november 1857 no. II een bijzonder reglement vastgesteld. Dit besluit werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 4 jan. 1858 no. 40²⁴

De oppervlakte van de polder bedroeg 341 ha., 83 a. en 88 ca. en de polder was in drie verschillende gemeenten gelegen:

- Delft (tot medio 1921: Vrijenban), ten westen van de Dwarswatering;
- Pijnacker, ten oosten van de Dwarswatering;
- Berkel en Rodenrijs, een gedeelte van de Akkerdijkse kade, lopend vanaf de Zwethkade tot iets ten zuiden van de Oude Leede.

De polder werd begrensd door vier kaden, waarop tevens wegen waren gelegen:

- de Akkerdijkse kade, aan de oostzijde;
- de Akkerdijkseweg, aan de noordzijde;
- de Rotterdamse (straat)weg, aan de westzijde;
- de Zwethkade, aan de zuidzijde²⁵

Begin zestiger jaren maakte het provinciaal bestuur van Zuid-Holland een aanvang met de concentratie van polders in de provincie. Als gevolg van rmaatschappelijke veranderingen en accentverschuiving binnen water- en kadegebruik werden polders te kleinschalig geacht om in het bestuurs- en rechtsbestel nog een solide en voldoende brede basis voor hun activiteiten te kunnen bieden. Samen met de overige polders binnen het gebied van Delfland werd de Akkerdijksche polder per 1 januari 1977 als zelfstandige bestuursseenheid opgeheven. Taken, bezittingen, rechten en verplichtingen gingen over op het Hoogheemraadschap van Delfland. De polder werd ingedeeld bij een district (district VI, Delfland-zuidoost) dat als lokaal gevolmachtigde van Delflands bestuur handelde²⁶.

In de periode voorafgaande aan de provinciale reglementering werd de polderwaterstaat via keuren door de hoogheemraden van Delfland gereglementeerd. Hieronder zijn begrepen het leggen en onderhouden van watergangen, kaden, wegen en het drijven van schouw daarover. Ook het plaatsen van molens viel onder het keurgezag van Delfland. Het polderbestuur bezat dus geen werkelijk wetgevende bevoegdheid. In de praktijk echter droegen de hoogheemraden deze bevoegdheden over aan de lagere lokale besturen²⁷. In de 15e eeuw dreven de ambachtsbewaarder (molenmeester) en kroosheemraden van Schieveen met de schout van Overschie schouwover de watergangen en waterkeringen in zuidelijk Akkersdijk, terwijl genoemde ambachtsbewaarder ook het onderhoud van de waterstaatswerken (kaden en de Zuidmolen) aanbesteedde²⁸.

In noordelijk Akkersdijk (Vrouwenrecht) was de schouwbevoegdheid over watergangen en wegen toegewezen aan schout en gezworenen van het ambacht Hof van Delft (omdat dit gebied tot 1144 aan het gelijknamige hofverband had toebehoord). De schouwover de waterkeringen en over de Noordmolen werd uitgeoefend door de ambachtsbewaarder (molenmeester) van Vrouwenrecht, die ook het onderhoud ervan aanbesteedde²⁹. In 1601 bekrachtigden de hoogheemraden een keur van o.a. het ambacht Overschie met betrekking tot het onderhoud van watergangen, kaden, wegen e.d.³⁰. In 1648 ontvingen ambachtsbewaarder, molenmeester en ingelanden van Akkersdijk het schouwrecht over de Rotterdamseweg³¹. Toen Akkersdijk in 1858 autonomie verwierf als zelfstandige polder, mocht het bestuur zelf keuren samenstellen, die vervolgens door Delfland werden beoordeeld en ter goedkeuring werden doorgezonden naar het provinciaal bestuur van Zuid-Holland. In 1862 trad de eerste keur of politieverordening van de polder in werking, die sedert 1900 iedere 10 à 15 jaar werd herzien³². De polderkeur bevat gegevens over onderhoudsverplichtingen ten aanzien van de kaden³³.

²⁴ Inv.nr. 10; Teixeira de Mattos, blz. 377-378.

²⁵ Teixeira de Mattos, blz. 376.

²⁶ Provinciaal Blad van Zuid-Holland, jr. 1975, no.163.

²⁷ Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 81-85, 88-91, 321; O.A.D. inv.nr. 3356

²⁸ van Tuyl, Geschiedenis Schieveen, blz. 5-7, 17.

²⁹ van Leeuwen, Aspecten, blz. 33.

³⁰ O.A.D. inv.nr. 3356.

³¹ O.A.D., inv. nr. 41, fol. 13 vo., 14.

³² Inv.nrs. 75-78, 242-243.

³³ Inv.nrs. 75-78, 242-243.

1.1.4. Waterkeringen en wegen

1.1.4.1. Schiekade en Rotterdamseweg

Deze boezemwaterkerende kade/straatweg, gelegen ten oosten van Delflands boezemwater de Schie, werd van oudsher onderhouden door de aanwonende ingelanden. Liepen de kosten echter te hoog op dan betaalde het polderbestuur het onderhoud via omslagheffing. De weg was van groot belang voor de regio, met name voor handelsverkeer. Naast voet- en rijwielpad was hij ook jaag- of trekpad, vanwaar paarden schepen voorttrokken over de Schie³⁴. Wegens slecht onderhoud van de weg tussen de Akkerdijkseweg en de Zwethheul vaardigden de hoogheemraden van Delfland op 17 oktober 1528 een keur uit, waarbij een eerdere keur van 28 april 1520 werd aangescherpt: de ambachtsbewaarder van zuidelijk Akkersdijk moest jaarlijks met vier 'buuren' (ingelanden) in mei de kade schouwen, later gevolgd door een zgn. Teerschouw. Als bij deze inspectie het onderhoudswerk nog niet naar behoren was uitgevoerd, verbleven zij op kosten van de onderhoudsplichtigen in een herberg totdat aan de eisen was voldaan. Vervolgens dreven dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland nog de na- en teerschouw³⁵.

In 1527 verleenden de hoogheemraden van Delfland aan ambachtsbewaarder en vier ingelanden van zuidelijk Akkersdijk het schouwrecht over de kade³⁶. In 1563 werd een zwak gedeelte van de weg tussen de Oude Leede en de Zuidmolen door water bedreigd. De hoogheemraden van Delfland vaardigden een keur uit waarbij zowel de gebruikers van de zgn. Rintveense weren (=landerijen) aan de Schie als het polderbestuur verplicht werden de weg en kade te verstevigen. Daartoe werd o.a. zware kleigrond per schip aangevoerd. De keur bepaalde tevens dat aan schout en gerecht (=schepenen) van Overschie het jaarlijkse schouwrecht over de weg langs de Akkerdijksche polder toekwam³⁷. Dit werd nog eens bevestigd bij keur van 31 mei 1602³⁸.

Tengevolge van de eerder genoemde ruiltransactie tussen Delft en de Staten van Holland betreffende de jurisdictie over gebied ten zuiden van de stad, slaagde het ambachtsbestuur van Akkersdijk en Vrouwenrecht erin zich vrij te maken van het schouwrecht van Overschie. Bij resolutie van 11 juni 1648 verleenden Delflands hoogheemraden dit recht aan schout, schepenen, molenmeester en ingelanden van Akkersdijk en Vrouwenrecht en verklaarden Overschie daarvan vervallen. De slechte begaanbaarheid van de weg, met name 's winters, vormde voor de ingelanden aanleiding om bij Delfland aanleg van een afzonderlijk voetpad (zandpad met puinbrokken) langs de westzijde van de weg te verzoeken. Het pad werd aangelegd tussen Huis ter Lucht en de Doenkade. Op 3 juni 1655 stelden de hoogheemraden een keur op dit pad vast, waarbij zij bepaalden dat het door de hoefslagplichtigen onderhouden en door schout en schepenen van Vrouwenrecht geschouwd moest worden³⁹.

In 1663 moest de Rotterdamseweg (misleitend genoeg soms Akkerdijkseweg genoemd !) worden opgehoogd. Delfland had nalatigheid geconstateerd en schreef schout, molenmeester "ende verdere regenten" (bedoeld zullen zijn de heren van de Ridderschap van Holland) aan, dat binnen twee weken de weg in goede staat diende te verkeren⁴⁰. In een keur van 18 september 1664 verscherpten de hoogheemraden de onderhoudseisen, nadat hun weer een negatief schouwrapport onder ogen was gekomen⁴¹. Tevens verleenden zij aan molenmeester en ingelanden van Akkersdijk en Vrouwenrecht toestemming tot het periodiek 's winters afsluiten van de weg met slagbomen wegens de slechte begaanbaarheid ervan⁴².

Dikwijls bleven de hoefslagplichtige ingelanden in gebreke. Daar zij geen (hoefslag)palen voor de betrokken kade- en wegpercelen hadden geplaatst, bleek het niet mogelijk hen tijdens de schouw op

³⁴ Postma, Het Hoogheemraadschap, blz. 115-116.

³⁵ O.A.D. inv.nr. 23, fol. 108 vo.-109 vo.; Van Leeuwen, Aspecten, blz. 32; Dekker, blz. 66

³⁶ Dekker, blz. 66.

³⁷ O.A.D. inv.nr. 31, fol. 166 vo.-169.

³⁸ O.A.D. inv.nr. 3356.

³⁹ O.A.D. inv.nrs.:41, fol. 13 vo.-14;42, fol. 93 vo.-96; 3013/1 en 14; 3036, fol. 15; 3038/2, art. 7; 3040/4, art. 10.

⁴⁰ O.A.D. inv.nr. 3013/3.

⁴¹ O.A.D. inv.nr. 3013/7.

⁴² O.A.D. inv.nr. 3013/9.

achterstallig onderhoud aan te spreken. Op 4 mei 1752 verleenden de hoogheemraden van Delfland schout en schepenen van Akkersdijk en Vrouwenrecht dan ook toestemming om de weg en kade met (genummerde) hoefslagpalen te laten markeren⁴³. In 1783 droegen schout en schepenen, na missive van Delfland, de hoefslagplichtigen op de zwakke plekken in de kade, die als gevolg van doorsijpend water waren ontstaan, te versterken met plateelbakkersaarde ("hetwelk ons door ijmand deskundig was opgegeeven")⁴⁴.

De aannemer bleek echter zijn verplichtingen niet te kunnen nakomen: genoemde aarde was moeilijk verkrijgbaar en haar effect bovendien twijfelachtig. In plaats van dit vulmiddel beval Delflands landmeter Heinsius Maasklei aan maar het is onduidelijk of de hoogheemraden het advies ter harte namen⁴⁵. De oorlogshandelingen in het gewest Holland tijdens het Bataafse bewind (1795-1806) trokken letterlijk hun sporen in Akkerdijks territorium: op 10/17 oktober 1799 schreef het Departementaal Bestuur van de Delf, via dijkrichter en hoogheemraden van Delfland, schout en schepenen van o.a. Akkersdijk aan om wekelijks toe te zien op deugdelijk onderhoud door de hoefslagplichtigen van de weg, die door grootschalige militaire transporten ernstig beschadigd was⁴⁶.

In 1803 ontsloeg Delfland de hoefslagplichtigen van onderhoud van de weg en kade tegen een jaarlijkse vergoeding. Zij gingen met de afkoopregeling akkoord en de hoogheemraden namen het onderhoud en beheer over⁴⁷ (De weg was met naastgelegen pad 18 voeten breed, ca. 5,65 meter⁴⁸). In 1825 gaf Delfland echter te kennen van het beheer en onderhoud van weg en kade af te willen. Het Rijk besloot vervolgens beide op te dragen aan een straatwegonderneming, die bij Koninklijk Besluit (nr. 150) van 3 oktober 1826 in het leven werd geroepen. De onderneming mocht tol heffen en een lening afsluiten. De tolopbrengsten konden echter de onderhoudskosten niet dekken. Een Koninklijk Besluit (nr. 27) van 10 februari 1889 wees het Rijk aan als beheerder en onderhoudsplichtige voor het weggedeelte. Het onderhoud van het kadevak kwam bij de polder⁴⁹.

Bij besluit van 7 juni 1892 bepaalden Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland dat de aangrenzende polder Schieveen het onderhoud van zijn strook Schiekade zelf moest financieren. In aansluiting hierop lieten dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland in 1893 op kosten van de polder de Schiekade langs de polder versterken met klei; daar Akkersdijk zich verzette werd het werk uitgevoerd krachtens een Delflandse keur op de waterkeringen van de polders. Krachtens art. 2 van een wet van 9 oktober 1841 (Staatsbladnr. 42) besteedde Delfland de reconstructie van de kade aan, waarna het eerder door de polder gestorte puin werd vervangen door klei⁵⁰. Tot aan zijn opheffing bleef de polder onderhoudsplichtige van de kade, maar toch wist het bestuur in 1970-1971 als gevolg van zijn deplorabele financiële toestand bijdragen in de onderhoudskosten te verkrijgen van het Rijk, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Delft⁵¹.

1.1.4.2. Zwethkade

In 1454 verleenden de hoogheemraden van Delfland aan de ambachtsbewaarder van Schieveen consent tot bekading van de zuidzijde van de Berkelse Zweth die ca. 1460 werd voltooid. Enkele jaren later, in 1471-1472, werd de noordzijde bekaad; de ingelanden van Akkersdijk mochten daartoe de Zweth uitdiepen en de baggerspecie gebruiken voor het opwerpen van een boezemkade aldaar, die de Akkerdijksche polder ten eeuwigen dage moest onderhouden. Doordat de polder Berkel via de Zweth het water hoog opmaalde naar de Schie stond de kade vaak onder grote druk, hetgeen de onderhoudskosten opdreef. Het gevolg waren vele conflicten daarover tussen de polders Berkel en Akkerdijk enerzijds en

⁴³ O.A.D. inv.nrs.: 63, fol. 289; 4945.

⁴⁴ O.A.D. inv.nr. 3013/33.

⁴⁵ O.A.D. inv.nr. 3013/35 en 39.

⁴⁶ O.A.D. inv.nr.95, fol. 362 vo.-364.

⁴⁷ O.A.D. inv.nrs.: 99, jr. 1803, fol. 459 vo.-464 vo.; 3017-3018.

⁴⁸ O.A.D. inv.nr. 3028/8, art. XIII.

⁴⁹ N.A.D. vrl. inv.nr. 3715; Hoogheemraadschap van Delfland, Verslag...toestand, 1887-1888, blz. 45-46.

⁵⁰ Inv.nrs. 28, 109-115; Hoogheemraadschap van Delfland: Het onderhouden..., no.1230 (le afd.) G.S., Bijlage B1, blz. 52-53 en Bijlage B9, blz. 2-3; Keur regelende..., art. 2, 3, 17.

⁵¹ Inv.nr. 290.

polder Schieveen anderzijds⁵². Ter versterking van de kade onttrok Akkersdijk 300 schaft aarde ter diepte van een voet⁵³ aan een langs die kade gelegen perceel land.

De eigenaar claimde in 1552 schadevergoeding bij Delflands hoogheemraden maar die wezen de eis af, omdat de grond speciaal voor dat doel aan Akkersdijk in erfpacht was gegeven⁵⁴. In 1596 diende de ambachtsbewaarder namens de ingelanden van de polder bij Delfland een bezwaarschrift in tegen het voornemen van ambachtsbewaarders en agtemannen van Berkel om een van hun watermolens aan de Zweth te vernieuwen. Berkel kreeg toestemming om de molen van een grotere maalcapaciteit te voorzien, echter op voorwaarde dat de hierdoor noodzakelijke ophoging van de Akkerdijkse Zwethkade door zowel Berkel als Akkersdijk gefinancierd zou worden⁵⁵.

Door aanhoudende conflicten gedreven riepen de partijen ten einde raad de hulp in van Johan van Oldenbarnevelt. Als eigenaar van grote landerijen in de regio, o.a. van de hoge heerlijkheid De Tempel in de zuidwestelijke hoek van de polder Berkel, had hij ook zelf belang bij een goede afwatering. Bovendien was hij eerst als hoogheemraad en later als hoofdingeland van Delfland in soortgelijke kwesties zeer doorkneed geraakt. Op 15 december 1612 ondertekenden de ambachtsbewaarders van Berkel een verklaring, waarin zij toezegden zich aan een arbitrale beschikking van Oldenbarnevelt inzake Zweth en Zwethkade te zullen onderwerpen. Ruim drie jaren later, 12 januari 1616, werd deze arbitrale uitspraak door Oldenbarnevelt vastgelegd en in een vonnis van de Hoge Raad van Holland en Zeeland bij willige condemnatie van 22 januari 1616 bevestigd.

De regeling bepaalde dat de jaarlijkse verdeling van de onderhoudskosten van de kade aan zowel de Schieveense als Akkerdijkse kant afhankelijk moest worden gesteld van de grootte van het bedrag. Hierbij werd een vernuftige verdeelsleutel toegepast. Waren de kosten aan de Schieveense zijde per jaar minder dan F.100,- dan moest Schieveen alleen betalen; bedroegen ze tussen de F.100,- en F.250,- dan betaalden Berkel en Schieveen ieder de helft. Bij kosten boven de F.250,- droeg Berkel 2/3 en Schieveen 1/3 deel van de lasten. Voor de Akkerdijkse zijde gold dat kosten beneden de F.140,- alleen voor rekening van Akkersdijk kwamen; werd deze limiet overschreden dan betaalden Berkel en Akkersdijk ieder de helft.

De schouw van de kade en de Zweth moest om beurten door de schout en de ambachtsbewaarders van de drie polders, in bijzijn van hun secretaris, twee maal per jaar worden gedreven⁵⁶. Tevens was bepaald dat de kade aan zowel de Akkerdijkse als Schieveense zijde 1½ voet (ca. 47 cm.) hoger moest zijn dan het hoogste winterpeil in de Zweth. De kadekruin werd verbreed tot vijf voeten (ca. 160 cm.) en de Zwethheul voorzien van een peilmerk⁵⁷. Voorjaar 1772 beklagden schout en ambachtsbewaarders van Akkersdijk en Vrouwenrecht zich er bij de hoogheemraden over, dat Berkel niet bereid was in de financiering van het kadeonderhoud bij te dragen zoals het vonnis van 1616 dat voorschreef. Gedurende de eerste decennia na de grootschalige reparaties van 1616 was dat ook niet nodig gebleken, omdat de kosten voor Akkersdijk onder de F.140,- waren gebleven.

Door intensieve bevaring van de Berkelse Zweth ter transporterijng van turf vanuit Berkel en Delfgauw kreeg de Akkerdijkse Zwethkade meer te lijden onder afkalving door golfslag. Bovendien had Berkel in 1767 een droogmakingsoctrooi ten bate van zijn verveende landen ontvangen, waardoor de bemalingscapaciteit van de molens aan de Zweth weer mocht worden verhoogd. De kade raakte zwaarder belast en daarmee ook Akkerdijks budget; de polderbestuurders eisten verhoging en verbreding van de kade op kosten van Berkel, alsmede onderhoudscontributie in geval van overschrijding van genoemd bedrag. Dijkgraaf en hoogheemraden benoemden uit hun midden een commissie om het geschil tussen Berkel en Akkersdijk voorgoed op te lossen.

Dit resulteerde in een overeenkomst, juli 1772, waarbij Berkel het onderhoud van de Akkerdijkse Zwethkade afkocht voor F.7500,- ineens⁵⁸. Tussen 1920 en 1930 werd de kade aanzienlijk versterkt⁵⁹.

⁵² van Tuyl, Geschiedenis Schieveen, blz. 15.

⁵³ Dus een oppervlakte van ½ ha., afgegraven tot op 30 cm. diepte.

⁵⁴ van Leeuwen, Aspecten, blz. 36- 37.XVI

⁵⁵ O.A.D. inv.nrs.: 36, fol. 113-114 vo.; 3155.

⁵⁶ van Tuyl, Geschiedenis Schieveen, blz. 16-17.

⁵⁷ Ruys, blz. 10-11.

⁵⁸ Inv.nr. 118; O.A.D. inv.nrs.: 73, fo1. 195-201, 214, 235-237, 241-245; 3211.

⁵⁹ Inv.nrs. 121-125.

Teneinde het steeds kostbaarder wordende onderhoud als gevolg van golfslag door motorscheepvaart te kunnen blijven financieren, inde het polderbestuur met ingang van 1934 motorvaartrecognities⁶⁰.

1.1.4.3. Akkerdijkseweg

Deze waterkerende polderkade vormde de scheiding met de Zuidpolder van Delfgauw en de Droogmaking in de Zuidpolder van Delfgauw. Op 13 november 1447 gaven de hoogheemraden van Delfland toestemming aan landeigenaren binnen het polderverband Hof van Delft en Vrijenban tot het leggen van een kade van westelijke naar oostelijke richting (niet van noord naar zuid zoals in 1440 was verzocht). Hierdoor werd genoemd verband gescheiden van dat van Berkel en Pijnacker⁶¹. De kade liep vanaf de Schie naar de Strickleede tot aan de Koekoeksheul. (Vanaf dat punt zette de weg zich als Oude Lee(dse)weg voort)⁶². Het gedeelte Schie-Strickleede werd aangelegd en onderhouden op kosten van de ingelanden in de gebieden Hof van Delft, Vrijenban, Berkel en Pijnacker. Een tekort werd veelal door heffing van molengeld aangevuld⁶³. In 1458 bepaalden de hoogheemraden van Delfland dat aanleg en onderhoud van de weg als volgt moest worden gefinancierd: -door de eigenaar, indien het aanliggende kadeperceel (waarschijnlijk met aangrenzend land) was verpacht voor een periode van 1 à 4 jaren; -door eigenaar en huurder, bij verpachting aan laatstgenoemde gedurende 6 à 9 jaren; -door de huurder, indien deze gedurende 10 jaren of langer had gepacht⁶⁴.

In 1467 stelden de hoogheemraden dat de Akkerdijkseweg aan de "zate" (=voet) 10 en aan de kruin 8 voeten breed moest zijn⁶⁵. Na de totstandkoming van de afzonderlijke bemalingspolders werden de ingelanden van de Zuidpolder van Delfgauw onderhoudsplichtige van weg en kade⁶⁶. De hoogheemraden keurden in 1526 dat scheidingskaden tussen polders, dus ook de Akkerdijkseweg, één voet boven het hoogste winterwaterpeil moesten liggen⁶⁷. Daartoe was een peilmerk bevestigd aan de Schiekade (Rotterdamseweg), waarvan in 1552 in Delflands keurboek melding is gemaakt⁶⁸. Aan de Zuidpolderzijde lag tegen de kade een sloot die een ondermijnende invloed uitoefende; doorsijpeling en verzakking bedreigden kade/pad en Akkerdijks bestuurders moesten de Zuidpolder herhaaldelijk manen tot tijdig onderhoud⁶⁹.

In 1741 brak een conflict uit daar de Zuidpolder het onderhoud zodanig had verwaarloosd, dat de kade door hoge waterstand in de sloot overspoeld raakte. Molenmeester en ingelanden van Akkersdijk achtten dit een schending van artikel 154 van Delflands generale keur en drongen er bij de hoogheemraden op aan maatregelen tegen de noorderbuur te nemen. Het bestuur van de Zuidpolder weigerde medewerking en eiste bewijzen van zijn onderhoudsplicht⁷⁰. Akkersdijk bracht de benodigde stukken ter tafel, waarmee de hoogheemraden in hun rechtszitting van 5 oktober 1741 de onderhoudsplicht van de Zuidpolder bevestigden⁷¹. De weg viel, evenals de boezemkaden, onder Delflands schouw⁷².

1.1.4.4. Akkerdijkse kade

Deze polderkade werd in 1471 opgeworpen na een overeenkomst tussen de abt van Egmond, die in Akkersdijk financiële rechten bezat, en de ingelanden van Berkel⁷³. De kade, grensscheiding en waterkering met de polder Berkel, wordt in de polderkeur van o.a. 1910 ook wel Scheidingskade genoemd en was VIII in feite een voortzetting van de (Schieveense) Bovendijk. Tot 1972 was de

⁶⁰ Inv.nrs. 70, 106, 127, 293- 294.

⁶¹ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 86.

⁶² O.A.D. inv.nr. 726, 18e, 19e, 23e, 24e blad.

⁶³ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 94.

⁶⁴ O.A.D. inv.nr. 21, fol. 27.

⁶⁵ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 94.

⁶⁶ O.A.D. inv.nr. 4306.

⁶⁷ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 94.

⁶⁸ O.A.D. inv.nr. 28, fol. 21 vo.- 22 vo. .

⁶⁹ O.A.D. inv.nrs. 221-228, letter A (Akkersdijk).

⁷⁰ O.A.D. inv.nr. 4306.

⁷¹ O.A.D. inv.nr. 1640, fol. 80 vo., 81.

⁷² O.A.D. inv.nrs.: 114, fol. 531 vo.; 115, fol. 73.

⁷³ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 90-91.

Akkerdijksche polder volgens de keur onderhoudsplichtig. De laatste polderkeur, uit genoemd jaar, droeg het onderhoud op aan de eigenaren van de aangrenzende landen⁷⁴.

1.1.5. Waterbeheersing

1.1.5.1. Watergangen

In de polder kwamen de volgende belangrijke watergangen voor:

1e) de Oude Leede (incidenteel ook wel Zuidmolensloot genoemd), gelegen tussen de Akkerdijkse kade en de Zuidmolen (later: gemaal). Van oudsher vormde deze "leede" (=watergang) een afwateringskreek naar de Maas voor het omringende veengebied en vormde feitelijk de oorspronkelijke bovenloop van de Schie. Het Akkerdijkse gebied ten noorden van de Oude Leede waterde op dit stroompje af;⁷⁵.

2e) de Berkelse Zweth, oorspronkelijk evenals de Oude Leede een natuurlijk stroompje, dat later een gekanaliseerd en bekaad deel van Delflands boezemwater werd. De Zweth (=grensscheiding) vormde het afwateringsgebied voor Akkersdijk ten zuiden van de Oude Leede. Tot 1289 maakte dat gebied deel uit van de Hof te Schie, maar werd in genoemd jaar onder het grafelijke Hof van Delft gebracht, waarschijnlijk als gevolg van afwateringsproblemen. De Zweth moet afsluitbaar zijn geweest met een verlaat. In 1458 en 1471 werden respectievelijk de zuidzijde en de noordzijde van een kade voorzien. Met name sinds laatstgenoemd jaar nam niet meer de Oude Leede maar de Zweth de waterafvoer vanuit Berkels gebied over: een tussen Berkel en Akkersdijk opgeworpen kade had tot gevolg, dat Berkel zijn water niet meer op de Leede kon uitslaan. Berkels ingelanden ondervonden dit probleem door een tocht te graven vanuit Berkels plassen naar hun molens aan de Zweth, aan de grens met Akkersdijk en Schieveen;⁷⁶.

3e) de Dwarswatering, een sloot ongeveer in het midden van de polder gelegen, tussen de Zwethkade en de Akkerdijkseweg. Zij vormde tevens de grensscheiding tussen de gemeente Delft (tot medio 1921: Vrijenban) en Pijnacker. Het gedeelte van deze watergang dat de Noordmolensloot met de Oude Leede verbond, werd ook wel Ambachtssloot genoemd;

4e) de Gaag, een sloot gelegen ten oosten van de Dwarswatering, tussen de Zwethkade en de Oude Leede⁷⁷. Blijkens een ruwe schets uit 1746 waren de beide laatstgenoemde watergangen 10 voeten (ruim 3 meter) breed⁷⁸. De polderkeuren⁷⁹, vóór 1858 Delflands keuren, bevatten voorschriften inzake het onderhoud van de watergangen.

Op 15 mei 1527 stelden Delflands hoogheemraden een schouwkeur over Akkerdijks polderwatergangen (de zgn. banwateringen of molensloten) op, die de ambachtsbewaarder en vier ingelanden twee keer per jaar moesten inspecteren, in mei (meischouw) en in september (herfstschouw). Op overtreding van de keur stonden boetes die hoog konden oplopen. Bleef de onderhoudsplichtige nalatig om zijn sloot op de juiste breedte en diepte te brengen, dan namen de ambachtsbewaarder en ingelanden hun intrek in een herberg op kosten van de overtreder totdat het vereiste banwerk was uitgevoerd⁸⁰. Bij besluit van 12 juni 1660 stelden de hoogheemraden een nieuwe keur op de watergangen in de polder vast betreffende afmetingen, obstakels e.d.⁸¹.

Tengevolge van het natte najaar en de stormen van 1570 werd in veel polders van oostelijk Delfland het water, in strijd met Delflands keur op het peilmalen van 19 maart 1562, zo hoog opgemaal, dat meerdere kaden overstroomden. Tot begin 1572 stond daardoor de Akkerdijksche polder blank⁸². In 1640 verzocht de molenmeester van o.a. de Akkerdijksche polder aan dijkgraaf en hoogheemraden van

⁷⁴ Inv.nrs. 75, 242.

⁷⁵ Teixeira de Mattos, blz. 377; van Leeuwen, Poldervorming, blz. 76-79; van Leeuwen, Aspecten, blz. 4; Niermeyer, kaartje naast blz. 15; 18, 24.

⁷⁶ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 90-91; Teixeira de Mattos, blz. 377.

⁷⁷ Teixeira de Mattos, blz. 377.

⁷⁸ Archief Ridderschap, inv.nr. 982.

⁷⁹ Inv.nrs. 75-76, 242-243.

⁸⁰ O.A.D. inv.nr. 23, fol. 15 vo., fol. 16.

⁸¹ O.A.D. inv.nr. 43, fol. 1 vo.-9 vo.

⁸² Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 595-596; Postma, Het Hoogheemraadschap, blz. 228-229.

Delfland om op strikte naleving van hun keur op het peilmalen toe te zien: de Zwethkade liep gevaar wegens het boven het toegestane peil malen door die "polders dije daerdoor geen schade konden lijden". De molenmeester doelde in feite op de polder Berkel die door hoge uitmaling via de Berkelse Zweth de langsgelagen kade te zwaar belastte⁸³. Waterinlating had van polderwege plaats vanuit de Schie door een houten in laatduiker (wijdte 25 cm.) door de Rotterdamseweg⁸⁴.

1.1.5.2. Bemaling

1.1.5.2.1. Molens

1.1.5.2.1.1. Algemeen

Tot 1447 vormde oostelijk Delfland één bemalingsdistrict, bestaande uit de ambachten Hof van Delft, Vrijenban, Pijnacker en Berkel, met in totaal vijf watermolens. Van laatstgenoemd gebied maakte Akkersdijk deel uit. Hof van Delft en Vrijenban achtten de capaciteit van vijf molens voor dit district onvoldoende en verzochten Delflands hoogheemraden in 1444 zich te mogen afscheiden uit het bemalingsverband met Berkel en Pijnacker. De hoogheemraden weigerden maar vergunden wel dat er op kosten van de vier ambachten twee extra molens werden geplaatst om de ontwatering te verbeteren.

Toen dit geen effect sorteerde, stemden de hoogheemraden bij besluit van 13 november 1447 alsnog in een scheiding toe. Dit hield in dat de ingelanden een scheidingskade moesten leggen vanaf de Rotterdamseweg tot aan de Berkelse weg⁸⁵. Er ontstonden zo in feite twee bemalingsdistricten: ten noorden van de kade de ambachten Hof van Delft, Vrijenban, Pijnacker en ten zuiden ervan het ambacht Berkel, met daarin de gebieden Akkersdijk en Schieveen. Al spoedig echter verlieten de ingelanden van de diverse perceelblokken in deze districten hun bemalingsverband door, na consent van Delflands hoogheemraden, scheidingskaden te leggen en molens te plaatsen. Hiermee deed een nieuwe waterstaatkundige eenheid haar intrede: de polder⁸⁶.

Het polderverband Berkel-Akkersdijk bleef in stand tot 1471. Op 30 september van dat jaar verleenden de hoogheemraden keur en consent aan molenmeester en ingelanden van Akkersdijk tot het leggen van een scheidingskade tussen deze gebieden. Dit was het gevolg van een conflict tussen de ingelanden van Berkel en de abt van Egmond, die op grond van zijn tiendrecht op de turfwinning aanvankelijk elke 10de maar tenslotte (in 1471) nog slechts elke 44ste turf opeiste⁸⁷. Op 2 december 1471 sloten de abt en de ingelanden van Berkel een overeenkomst waarbij de eerste, in ruil voor verruiming van de turftiendheffing, van de ingelanden de toezegging kreeg dat zij hun twee watermolens aan de Schie zouden verplaatsen zodat de abt het land in Akkersdijk, waarvan hij het tiendrecht had, beter zou kunnen bemalen.

De Akkerdijkers mochten een molen, bij de monding van de Oude Leede, behouden om water op de Schie uit te slaan. De twee resterende molens, ook aan de Leede gelegen, werden door Berkels ingelanden verplaatst naar de Berkelse Zweth bij de Schieveense kade (of: Rijkskade), dus bij het brandpunt van de grenzen van Schieveen, Berkel en Akkersdijk⁸⁸. De polder heeft twee molens in bedrijf gehad, de Zuidmolen en de Noordmolen. Van 1600 tot 1878 is een groot aantal vernieuwingen/reparaties aan de molens met hun waterlopen en bruggen uitgevoerd⁸⁹.

1.1.5.2.1.2. Zuidmolen

⁸³ O.A.D. inv.nr. 2903.

⁸⁴ Teixeira de Mattos, blz. 377.

⁸⁵ Dolk, *Geschiedenis Delfland*, blz. 78; van Leeuwen, *Aspecten*, situatieschets naast blz. 18.

⁸⁶ Dolk, *Geschiedenis Delfland*, blz. 78- 79.

⁸⁷ van Leeuwen, *Poldervorming*, blz. 90; Ottevanger, blz. 127, 129.

⁸⁸ van Tuyl, *Geschiedenis Schieveen*, blz. 15.

⁸⁹ Inv.nrs. 147-156; O.A.D. inv.nrs. 220-228, letter Ai 229- 230, rubriek "gemeenten, ambachten en polders -Vrijenban"; N.A.D., indices op de notulen, jrn. 1859-1878.

Deze molen is vermoedelijk tussen 1445-1470 geplaatst en stond bij de monding van de Oude Leede⁹⁰. Begin 1648 kregen schout, molenmeester en ingelanden een consent van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland om op de plaats van de bestaande achtkante molen een nieuwe molen te plaatsen en ter bekostiging daarvan een lening te sluiten⁹¹. In 1827 keerden dijkgraaf en hoogheemraden (als administrateurs van de Rotterdamse straatwegonderneming) aan de molenmeester van de polder F.150, uit, als tegemoetkoming in de kosten van vernieuwing en verlenging van de voorwaterloop, die door de straatweg heen naar de Schie liep⁹². De opvoerhoogte van de molen bedroeg 2.14 meter. De wieken hadden een ~ een vlucht van 25 à 26 meter. De schoepbreedte (schepradbreedte) was 46 à 51 centimeter; de diepteligging van de schoep in de achterwaterloop bedroeg 76 centimeter⁹³. Voorjaar 1877 werd de molen buiten gebruik gesteld en afgebroken⁹⁴.

1.1.5.2.1.3. Noordmolen

Omdat de polder veel last had van kwelwater bleek één molen voor de bemaling niet toereikend. Een tweede molen werd in 1594 geplaatst⁹⁵. Molenmeester en ingelanden hadden al eerder plannen terzake ontwikkeld. In X 1566 verzochten en kregen zij consent van Delflands hoogheemraden tot het plaatsen van een tweede watermolen (wipmolen). Hierop werden de poldersloten flink uitgediept, waardoor de waterbergingscapaciteit zo sterk verbeterde, dat de ingelanden van een tweede molen afzagen. In 1594 dienden zij opnieuw een verzoek bij de hoogheemraden in, ditmaal echter tot het plaatsen van een achtkante in plaats van een wipmolen. Op 12 mei 1594 verleenden de hoogheemraden consent en in juni van dat jaar werd de bouw volgens bestek gegund aan Dirck Janssoon, timmerman te Delft⁹⁶.

De molen raakte bekend als Nieuwe of Grote Akkerdijkse molen⁹⁷. In oktober 1596 inspecteerden dijkgraaf en hoogheemraden het nieuwe bouwwerk⁹⁸. In 1660 werd de molen na consent van Delflands hoogheemraden vernieuwd, i.c. op een degelijke stenen voet geplaatst en hoger gemaakt⁹⁹. De vernieuwing van de waterlopen verliep niet zonder conflicten. In 1653 en 1663 raakte Delfland met het polderbestuur in conflict, omdat dit zonder consent van de hoogheemraden de waterlopen van stenen voeten (afdammingen) had voorzien¹⁰⁰.

Deze overtreding (van art. 58 van Delflands keur) had geen financiële gevolgen voor de polder, blijkens de rekeningen van ontvangsten van boetes door de dijkgraaf over laatstgenoemde jaren¹⁰¹. Ter voorkoming van boetes en processen, diende het polderbestuur na 1663 consequent vergunningaanvragen in tot het afdammen van de waterlopen, waarop de hoogheemraden steeds positief beschikten¹⁰². De opvoerhoogte van de molen bedroeg 2.14 meter. De vlucht van de wieken was 25 à 26 meter. De schoep, 46 a 51 centimeter breed, had een diepteligging in de achterwaterloop van 66 centimeter¹⁰³.

In 1879 besloten de stemgerechtigde ingelanden de molen, die wegens ingebruikname in 1877 van een stoomgemaal overbodig werd geacht, als oud hout te verkopen. De onderliggende grond bleef echter poldereigendom¹⁰⁴. In de loop van de zomer van 1879 werd de molen afgebroken en de voorwaterloop gedempt¹⁰⁵.

⁹⁰ van Leeuwen, Aspecten, blz. 23-24; Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 78-79.

⁹¹ O.A.D. inv.nr. 3566/1-6.

⁹² Inv.nr. 59, jr. 1827, fol. 1 vo.; O.A.D. inv.nrs.: 3023, jr. 1827, 9e uitgaaf; 3036, fol. 22; 3037/4 en 12.

⁹³ O.A.D. inv.nr. 3520/1, 3524; Ottevanger, blz. 129; Storm Buysing, blz. 13.

⁹⁴ Inv.nrs.: 1, d.d. 27 april en 18 mei 1877; 3, d.d. 18 mei en 4 juli 1877.

⁹⁵ O.A.D. inv.nr. 36, fol. 56 vo., 57, 73-76 en 94 vo. .

⁹⁶ O.A.D. inv.nr. 36, fol. 56 vo., 57, 73- 76.

⁹⁷ Inv.nr. 147, jr. 1805; O.A.D. inv.nrs.: 711, VIIe blad; 725, 18e blad.

⁹⁸ O.A.D. inv.nr. 36, fol. 137.

⁹⁹ O.A.D. inv.nr. 3566/9.

¹⁰⁰ O.A.D. inv.nrs.: 3566/7, 8, 10, II; 1649, fol. 39 vo.; 41 vo.

¹⁰¹ O.A.D. inv.nr. 1698/20, 23.XVIII

¹⁰² Inv.nrs. 149, 151-152, 156-157; O.A.D. inv.nr. 3566/12-17.

¹⁰³ O.A.D. inv.nrs. 3520/1; 3524; Ottevanger, blz. 129; Storm Buysing, blz. 13.

¹⁰⁴ Inv.nrs.: 1, d.d. 4 april 1879; 51.

¹⁰⁵ Inv.nr. 1, d.d. 19 november 1879; N.A.D., register van consenten 1878-1883, jr. 1879, verg.nr. 1106.

1.1.5.2.2. Gemalen

In het najaar van 1877 werd op de lokatie van de afgebroken Zuidmolen een stoomgemaal gebouwd¹⁰⁶. In een frontmuur van de achterwaterloop metselde men twee herdenkingsstenen¹⁰⁷. In 1915 werd het stoomgemaal buiten gebruik gesteld en vervangen door een elektrisch gemaal. Het gebouw, van rode baksteen (waalformaat) en voorzien van een herdenkingssteen verrees op het erf van het oude gemaal. Het kreeg een zadeldak met wolfseind, bedekt met pannen. (Ongeveer in dezelfde stijl bouwde men in 1928 de machinistenwoning.)¹⁰⁸. Begin 1945 moest het polderbestuur wegens de energieschaarste enige tijd een noodgemaaltje exploiteren, waarvan het rendement twijfelachtig was¹⁰⁹.

1.1.6. Financieel beheer

In de molen- of polderrekeningen werd de financiering van de polderwaterstaat verantwoord. Het bestuur bekostigde werken door heffing van molengeld of polderomslag. Het aantal morgens waaruit de polder bestond werd omgeslagen over de ingelanden¹¹⁰. De volgende opsomming geeft een inzicht in de omslagoppervlakte over verschillende jaren:

1591, 1755-1758: 388 morgens (ca. 322 ha.);¹¹¹.

1772: 392 morgens en 4 hont;¹¹².

1782, 1810: 390 morgens en 400 roeden;¹¹³.

1849: 332 bunders en 12 roeden;¹¹⁴.

1899-1903: 330 ha., 30 a. en 95 ca.;¹¹⁵.

1937: 321 ha.¹¹⁶.

Behalve polderomslag werd ook nog Delflands omslag geheven, het sluisgeld; omstreeks 1320 had het hoogheemraadschap de ambachten ten oosten en iets ten westen van de Schie onder de zogenaamde Oostambachten gebracht. Zij vormden een administratieve grondslag voor Delflands omslagheffing en voor onderhoudsregelingen ten behoeve van zijn waterstaatswerken¹¹⁷. Blijkens de rekeningen van de ambachtsbewaarder van Pijnacker moest de polder bijdragen in het onderhoud (krozen) van Pijnackers hoefslagperceel in de Poldervaart, alsook in het onderhoud van de rietschuttingen en helmbeplanting langs Delflands kust¹¹⁸.

Voor de omslagheffing was Akkersdijk ten noorden van de Oude Leede (Vrouwenrecht) lidmaat van het hoofdambacht Hof van Delft, terwijl Akkersdijk ten zuiden van de Oude Leede (Oversweth of 't Rintveen) lidmaat was van het hoofdambacht Pijnacker¹¹⁹. In het gedeelte ten noorden van de Oude Leede inden de schout en ambachtsbewaarders van Akkersdijk en Vrouwenrecht het sluisgeld, tezamen met de burgerlijke belastingen (verpondingen)¹²⁰. Ten zuiden van de Oude Leede gebeurde de inning door de ambachtsbewaarder van Schieveen, omdat hij daar ook (tot 1858) Schielands penninggeld inde. Schieland bleef tegen eerdere rechterlijke uitspraken in, zuidelijk Akkersdijk tot zijn waterstaatscompetentie binnen Overschie rekenen. Het in Oversweth geïnde sluis- en penninggeld staat verantwoord in de molenrekeningen van de polder Schieveen¹²¹.

¹⁰⁶ Inv.nrs.: 63, jr. 1877; 158.

¹⁰⁷ Ottevanger, blz. 125, 127.

¹⁰⁸ Inv.nrs. 166-167, 172-173; Ottevanger, blz. 86, 127

¹⁰⁹ Inv.nrs. 355-356.

¹¹⁰ Inv.nrs. 59-63, 235-237.

¹¹¹ Archief Ridderschap, inv.nr. 971; O.A.D. inv.nr. 3567.

¹¹² O.A.D. inv.nr. 3211/1.

¹¹³ Inv.nr. 59, jr. 1782; O.A.D. inv.nr. 3522/23.

¹¹⁴ O.A.D. inv.nr. 3524.

¹¹⁵ Teixeira de Mattos, blz. 377.

¹¹⁶ Rijkswaterstaat, blz. 113.

¹¹⁷ van Tuyl, Geschiedenis Schieveen, blz. 3.

¹¹⁸ O.A.D. inv.nrs. 1377-1381.

¹¹⁹ van Leeuwen, Poldervorming, blz. 82.

¹²⁰ Inv.nr. 59, uitgaven.

¹²¹ Archieven Schieveen, inv.nrs. 73-77.

Aangezien polder- en ambachtsgrenzen doorgaans niet synchroon liepen, kon dit gemakkelijk tot verwarring leiden. In 1755 ontstond in Akkersdijk een conflict over het recht van heffing van polderomslag. Een partij land, in eigendom bij Peter Crijne van der Leede, viel waterstaatkundig binnen de Akkerdijksche polder, maar ambachtsbestuurlijk binnen de jurisdictie van Pijnacker. Er was een uitspraak van de hoogheemraden van Delfland voor nodig om Crijne te gelasten zijn omslag te voldoen¹²². Soms werden Akkerdijks ingelanden geconfronteerd met kosten die niet de waterstaat raakten: in 1698 bepaalden de hoogheemraden van Delfland dat de eigenaren en gebruikers van landen in de polder extra omslag moesten betalen, ter financiering van geleverde wagens voor het Staatse leger¹²³. De polderrekeningen werden vastgesteld en afgehoord door ingelanden en kroosheemraden. In de periode 1782-1809 gebeurde dit in het rechthuis van Akkersdijk en Vrouwenrecht aan de Zwethheul, in 1810 in het gemeentehuis van Pijnacker, in de periode 1811- 1827 in herberg De Zwethheul¹²⁴.

1.1.7. Vervening

Het moerassige plassegebied in de polder, ca. 25 ha. groot, is ontstaan door verveningsactiviteiten in de 2de helft van de 18de eeuw¹²⁵. Deze vervening is, in vergelijking met andere gebieden in oostelijk Delfland, laat op gang gekomen. Uit onderzoek in 1746 bleek dat het veenpakket in Akkersdijk, met name tussen de Oude Leede en de Berkelse Zweth, rendabel was. De ingelanden benoemden een tweetal afgevaardigden naar de Ridderschap van Holland om daar hun plannen te bespreken. Door voortijdig overlijden van de afgevaardigden raakte het verveningsproject in het slop. In februari 1758 echter dienden schout en schepenen van Akkersdijk en Vrouwenrecht, na een vergadering met eigenaren en gebruikers van landen in de polder, een verzoek tot verveningsoctrooi in bij dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland. Men wilde veenlanden aankopen en turfschuren plaatsen bij de Berkelse Zweth, van waaruit de turf over het water kon worden getransporteerd. Delfland verleende op 20 maart 1758 octrooi, op voorwaarde dat voor elk nieuw uit te venen perceel consent moest worden aangevraagd. Tevens moesten enkele sloten verbreed/verdiept en de Zwethkade/Akkerdijkse kade verstevigd worden (dit laatste om doorbraken te voorkomen)¹²⁶. en dienden verveners hun plannen aan schout en schepenen te melden¹²⁷.

Door de vervening ontstonden al spoedig plassen. Omdat over water geen omslag kon worden geheven, moesten de verveners vóór aanvang van hun werkzaamheden de grondlasten afkopen. Akkerdijks molenmeester inde en beheerde de afkoopgelden en belegde ze rentegevend ten kantore van de ontvanger-generaal van de Staten van Holland. Met de beleggingsopbrengst moest de inkomstenderving over het verveende land worden tenietgedaan. Een decreet van het Gedeputeerd Bestuur van Holland van 15 maart 1804 bepaalde (als gevolg van de gewijzigde gezagsverhoudingen in de Nederlanden) dat het dagelijks bestuur van de hoogheemraadschappen zich met de naleving van de verveningsvoorschriften moest gaan bezighouden. De artikelen 10 en 18 van Delflands reglement, in 1804 vastgesteld, voorzagen hierin. Blijkens een opgave uit dat jaar bedroeg de nominale waarde van de gewestelijke obligaties ten gunste van Akkersdijk en Vrouwenrecht F.13.633,-. Daar er in 1814 ernstige onregelmatigheden in het kasbeheer van de Oud- en Nieuw Wateringveldsche polder werden geconstateerd zagen dijkgraaf en hoogheemraden zich genoodzaakt nieuwe afkoopreglementen vast te stellen.

Akkersdijk en Vrouwenrecht kreeg zijn reglement op 20 juli 1820. Het kasbeheer werd overgedragen van de molenmeester op ambachtsbebewaarder en schout van Akkersdijk en Vrouwenrecht¹²⁸. Verder moest een turfexploitant tot afkoop van polderlasten en sluisgeld F.225,- per te vervenen morgen betalen. Ook diende jaarlijks, in mei, de rekening van de afkoopkas ter goedkeuring aan dijkgraaf en hoogheemraden te worden ingezonden¹²⁹. Een Koninklijk Besluit van 21 januari 1826 no.121 bekrachtigde laatstgenoemd voorschrift nog eens¹³⁰. Eerder had een commissie uit Delflands hoogheemraden bij rapport van 6 juli 1820 twee directies over verveningsaangelegenheden binnen één ambacht als absurd en verwarrend

¹²² O.A.D. inv.nr. 3567.

¹²³ O.A.D. inv.nr. 4944.

¹²⁴ Inv.nr. 59

¹²⁵ van Zinderen Bakker, blz. 100-101.

¹²⁶ O.A.D. inv.nr. 4442.

¹²⁷ O.A.D. inv.nr. 4443, fol. 14.

¹²⁸ Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 668, 673-682.

¹²⁹ O.A.D. inv.nr. 116, fol. 306 vo.-309.

¹³⁰ Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 677.

beoordeeld. Zij achtte administratie door schout en ambachtsbewaarder de meest voor de hand liggende beheersvorm voor een afkoopkas, omdat deze bestuurders ten opzichte van het hoogheemraadschap in een gunstiger gezagsverhouding stonden dan bijvoorbeeld een municipaliteit¹³¹.

Na de opheffing van de ambachten droegen de gemeenten in 1859 de waarborgen afkoopkassen aan Delfland af. De secretaris-rentmeester van Delfland nam, onder toezicht van dijkgraaf en hoogheemraden, de administratie van de kassen ter hand en zorgde voor een poldersgewijze herinrichting. De gemeente Akkersdijk en Vrouwenrecht verzette zich, als rechtsopvolger van ambachts- en municipaliteitsbestuur binnen haar ressort, tegen overdracht omdat zij van mening was dat de afkoopkas haar eigendom diende te blijven. Op gezag van Provinciale Staten van Zuid-Holland spande Delfland met succes een procedure aan en krachtens het beheersreglement van 1862 kon de secretaris-rentmeester de Grootboekinschrijvingen van de gemeente converteren op naam van de polder en herbeleggen¹³².

Een staat uit 1910-1911 leert dat in die jaren 77 (kadastraal aangeduide) percelen in Akkersdijk en Vrouwenrecht als afgekocht te boek stonden. Deze terreinen betroffen hoofdzakelijk houtpercelen, plassen, riet- en weiland¹³³. Toen echter sedert ca. 1915 allerlei onderhouds- en grondlasten (o.a. Delflands sluisgeld) steeds zwaarder op het polderbudget drukten, was de renteopbrengst van het belegde afkoopkapitaal niet langer toereikend om voldoende in de polderlasten bij te dragen¹³⁴. Het gevolg was dan ook dat niet verveende landen onevenredig zwaar moesten worden belast. Onzorgvuldigheden in de afkoopprocedures tijdens de 18e en 19e eeuw, deden het hoogheemraadschap er in 1947 toe besluiten om een groot aantal van de eertijds afgekochte percelen weer onder de omslag te brengen¹³⁵.

1.2. Archief

1.2.1. Bewaring

Het archief van de voormalige polder is, met inbegrip van enkele stukken in afschrift, bewaard gebleven over de periode 1616-1976 (1978). Reeds in 1938 werd naast de bemalingsinrichting "Van der Does" aan de Rotterdamseweg, in de polder Schieveen, een brandwerende archiefruimte gebouwd, waar het tot 1914 geïnventarisierde archief werd bewaard¹³⁶. In 1975 werd het tot 1939 geïnventarisierde gedeelte overgedragen aan het Hoogheemraadschap van Delfland. Met het ongeïnventarisierde deel gebeurde dit in 1978, na opheffing van de polder per 1 januari 1977.

1.2.2. Inventarisatie

In 1939 inventarisierde dhr. A. Bijl Mz. het polderarchief, dat hij splitste in een oud-archief (periode 1616-1913) en een nieuwarchief (periode 1914-1938). Het nieuwe gedeelte werd ten huize van de secretaris bewaard¹³⁷. Na overdracht aan Delfland in de jaren 1975 en 1978, werd het archief voorlopig herordend/herbeschreven (1979); eind 1992 kon de definitieve inventarisatie starten. Over de periode 1616-1912 was het archief zaaksgewijs beschreven, over 1913-1951 bleek het geordend volgens een agendastelsel, dat echter niet consequent was doorgevoerd. Aangezien de laatste poldersecretaris met terugwerkende kracht tot 1934 een gebrekkige zaaksgewijze ordening had doorgevoerd en stukken van classificatienummers had voorzien, was nodig een algehele zaaksgewijze ordening toe te passen. Om te signaleren dat over de periode 1913-14 mei 1935 een agendastelsel in gebruik is geweest is de inventaris in twee perioden verdeeld:

1e) periode 1616 -14 mei 1935

2e) periode 15 mei 1935- 1976 (1978).

¹³¹ O.A.D. inv.nr. 116, fol. 270-275 vo. .

¹³² Dolk, Geschiedenis Delfland, blz. 668, 673-682.

¹³³ N.A.D., voorl. inv.nr. 652.

¹³⁴ Inv.nr. 213, brief van Delfland d.d. 31 dec. 1935.

¹³⁵ Inv.nr. 213; R.A.D., voorl. inv.nr. 13296 (afkoopkas Akkersdijk) d.d. 12 juni 1946.

¹³⁶ Inv.nr. 211, inleiding.

¹³⁷ Inv.nr. 211, inleiding.

Op 22 maart 1994 werden aan het gemeentearchief van Delft 3 stukken overgedragen die geen raakvlakken met de taken van het polderbestuur bleken te hebben, maar die door vroegere vereniging van polder- en ambachtssecretariaat in één persoon achter waren gebleven in het archief. Het betreft de oude inventarisnummers 18 en 19 (Zie voor omschrijving BIJLAGE concept-inventaris, periode 1616-1976 (1978)). Over de periode 1850-1976 zijn vernietigbare bescheiden verwijderd.

In sommige archivalische beschrijvingen komen vierkante haken voor. Deze zijn gebruikt indien het betrokken gedeelte van de beschrijving, ter verduidelijking van de bestuursbemoeyenis, aan een andere bron in het polderarchief moest worden ontleend. Deze bron is dan in een NB eveneens tussen vierkante haken opgenomen. Het betreft de volgende inv.nrs.: 30, 47, 58, 113, 115, 121, 159, 174 en 273. Op de voorlopige inventaris uit 1979 is een concordans vervaardigd. Tevens is een index op de geografische, persoons- en eigennamen opgenomen.

1.3. Lijst van geraadpleegde literatuur

Aa, A.J. van der

Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden. Deel A. Gorinchem, 1839.

Balkenende e.a., N.C.

Schetsen uit de geschiedenis van Pijnacker. Pijnacker, 1986.

Dekker, C.

De aanstelling van de molenmeesters in Delfland van de 15de tot de 18de eeuw. In: Zuid-Hollandse Studiën, deel IX. Voorburg, 1961.

Delft, gemeente

Rapport betreffende de begrenzing van het grondgebied van de gemeente Delft. Delft, 1957.

Diepeveen, W.J. De vervening in Delfland en Schieland tot het einde der zestiende eeuw. Leiden, z.j. (1950).

Dolk, Th. F.J.A. Geschiedenis van het Hoogheemraadschap Delfland. 's-Gravenhage, 1939.

Goudappel, C.D. Concept-inventaris van het archief van de voormalige gemeente Vrijenban (met Abtsrecht, Akkersdijk en Biesland). Z.p. en j. (Delft, 1970).

Goudappel e.a., C.D. Genealogische en historische encyclopedie van Delft, deel I. Delft, 1984.

Hoogheemraadschap van Delfland Het onderhouden van de polderkaden langs Delflands boezemwateren. Voorstel tot wijziging van Delflands reglement. Z.p. en j. (Delft, 1904).

Hoogheemraadschap van Delfland Keur regelende het onderhouden der waterkeeringen of kaden van de polders in Delfland en verdere daartoe behorende belangen. Delft, 1859.

Hoogheemraadschap van Delfland Verslag der Commissie over de urgentie van versterking der boezembemaling van Delfland, uitgebracht aan het college van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland. Z.p. en j. (Delft, 1930).

Hoogheemraadschap van Delfland Verslag omtrent den toestand van het Hoogheemraadschap Delfland en zijne onderdeelen. Z.p. (Delft), 1887-1888.

Kooy, M. van der De Hof te Schie. In: Holland (regionaal-historisch tijdschrift). Z.p., 1972.

Leeuwen-Canneman, M.C. van Aspecten van de waterstaatkundige ontwikkeling in het oostelijk gebied van "het hoogheemraadschap van Delfland in de tweede helft van de vijftiende en ~ in de zestiende eeuw. Z.p. (Delft), 1975.

Leeuwen-Canneman, M.C. van, Poldervorming in oostelijk Delfland aan het einde van de middeleeuwen. Overdruk uit: Hollandse Studiën 12. Dordrecht, 1982.

Muller, Hzn., S., Over de oudste geschiedenis van Schieland. Overdruk uit: Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam (afd. Letterkunde); nieuwe Reeks, deel XIV no.3. Amsterdam, 1914.

Niermeyer, J.F., Delft en Delfland. Hun oorsprong en vroegste geschiedenis. Leiden, 1944.

Ottevanger e.a., G., Molens, gemalen en andere waterstaatkundige elementen in Midden-Delfland. Een inventarisatie van hun cultuurtechnische waarden. 's-Gravenhage, 1985.

Postma, C., Holland in vroeger tijd, deel III. 's-Gravenzande, 1963. (Bewerking van de Hedendaagsche Historie of Tegenwoordige Staat van alle Volkeren; XVIe deel. Amsterdam, 1746.)

Postma, C., Het Hoogheemraadschap van Delfland in de Middeleeuwen 1289-1589. Hilversum, 1989.

Ramaer, J.C., Het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1931), Zevende hoofdstuk, Steden en plattelandsgemeenten (1815-1831), 's-Gravenhage, 1931. In: Geschiedkundige atlas van Nederland, 1911-1938, deel VI.

Rijkswaterstaat, Algemeene Dienst Beschrijving van de provincie Zuid-Holland behoorende bij de waterstaatskaart. Bewerkt bij den Algemeenen dienst van den rijkswaterstaat. 's-Gravenhage, 1937.

Ruys, L.J., De geschiedenis van den polder Schieveen van den vroegsten tijd tot 1858. Z.p.en j. ('s-Gravenhage, 1942).

Storm Buysing e.a., Memorie over de verbetering van Delflands waterstaat. Z.p., 1850.

Teixeira de Mattos, L.F., De waterkeeringen, waterschappen en polders van Zuid-Holland. Deel II. Het Vasteland (vervolg), afdeling II: het Hoogheemraadschap van Delfland. 's-Gravenhage, 1908.

Tuyl, J.D. van, Geschiedenis van de voormalige polder Schieveen (onder Overschie/Rotterdam). Delft, 1991.

Winsemius, J.(P.), Delft en Hof van Delft. In: De stad Delft, cultuur en maatschappij tot 1572. Tekstgedeelte. Delft, z.j. (1979).

Zinderen Bakker, E.M. van, De West-Nederlandsche veenplassen. Amsterdam, 1947.

1.4. Lijst van geraadpleegde archieven

Archief van de voormalige Akkerdijksche polder, 1616-1976.

Inventaris: J.D. van Tuyl. Delft, 1994.

vindplaats: Hoogheemraadschap van Delfland, Delft.

Archieven van de voormalige polder Schieveen, 1584-1976.

Inventaris: J.D. van Tuyl. Delft, 1992.

vindplaats: Hoogheemraadschap van Delfland, Delft.

Archieven van het Hoogheemraadschap van Delfland, 1319-1981.

vindplaats: Hoogheemraadschap van Delfland, Delft.

a. Oud-archief Delfland (O.A.D.), 1319-1853.

Inventaris: Th. F.J.A. Dolk. 's-Gravenhage, 1940.

b. Nieuw-archief Delfland (N.A.D.), 1854-1919.

Concept-inventaris: C. Postma. Delft, 1973.

c. Registratuurarchief Delfland (R.A.D.), 1920-1981.

Concept-inventaris: G.J. Klapwijk. Z.p. en j. (Delft, juni 1994).

Archief van de voormalige gemeente Vrijenban (met Abtsrecht, Akkersdijk en Biesland).

Concept-inventaris: C.D. Goudappel. Z.p. en j. (Delft, 1970).

vindplaats: gemeentearchief van Delft, Delft.

Archief van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, 1572-1795.

Inventaris: H.M. Brokken en A.W.M. Koolen m.m.v. H.J.Ph.G. Kaajan. 's-Gravenhage, 1992.

vindplaats: Algemeen Rijksarchief, 's-Gravenhage.

1.5. Verantwoording van de illustraties

Afbeelding van het elektrisch gemaal

Op omslag van de inventaris: Ottevanger e.a., G. Molens, gemalen en andere waterstaatkundige elementen in Midden-Delfland. Een inventarisatie van hun cultuurtechnische waarden, blz. 128. 's-Gravenhage, 1985.

Plattegronden van het poldergebied

Jr. 1611 tegenover blad III: O.A.D. inv.nr. 711

Jr. 1712 tegenover blad V: O.A.D. inv.nr. 726

Jr. 1871 tegenover blad VII: J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland;

Derde Deel: Zuid-Holland

Aanschrijving inzake de watermolens

Jr. 1811 tegenover blad IX: Gemeentearchief Delft, Archieven der voormalige gemeenten

Vrijenban, Abtsrecht en Akkersdijk;

Inventaris: J.H. Hingman, z.p. en j.

(Delft, ca. 1900), vrl. inv.nr. 236, sub c 1

2. Inventaris

2.1. Periode 1616-14 mei 1935

2.1.1. Stukken van algemene aard

2.1.1.1. Notulen

- 1-2 Notulen van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden, 1870-1929. 2 delen
1 1870-1898, 1870 - 1898
2 1899-1929, mei; met (aangehechte) convocaties sedert 1921, 1899 - 1929
- 3-4 Notulen van vergaderingen van het dagelijks bestuur, 1870-1942. 2 delen
3 1870-1903, met voorin:
- aantekening van de benoeming van een secretaris-penningmeester, 1870
- naamlijst van bestuursleden, met opgave van de jaren van verkiezing en aftreding, 1870-1896, 1870 - 1903
4 1905-1942, mei, 1905 - 1942
- 5 Notulen van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden; met convocaties, sept. 1929-1976, en van vergaderingen van het dagelijks bestuur; met incidenteel convocaties, apr. 1966-1976, 1929 - 1976. 1 deel
N.B. Convocaties zijn aangehecht. Notulen van ingelandenvergaderingen over 1974-1976 op los ingevoegde formulieren

2.1.1.2. Ingekomen circulaire van hogehand

- 6 Circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en van het provinciaal bestuur, 1833, 1843, 1845, 1847, 1849, 1857, 1889-1890 en 1905. 1 omslag

2.1.1.3. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken

- 7-9 "Brievenboeken", registers houdende afschriften van uitgaande brieven tot mei 1935, sedertdien houdende aantekening van verzending van brieven en andere geagendeerde stukken, 1870-1947. 2 delen
7 1870-1899, 1870 - 1899
8 1900-1947, 4 jan, 1900 - 1947
9 Register van ingekomen stukken, 1913-1935, mei 1 deel

2.1.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

2.1.2.1. Bestuursinrichting

- 10 Bijzonder reglement, 1858, en gewijzigd bijzonder reglement, 1907 en 1909, afschriften; met concept, 1856, en met missiven van het provinciaal bestuur en van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de vaststelling en wijziging, 1857, 1860, 1906 en 1909, 1856 - 1909. 1 omslag
N.B. Zie voor kaart behorend bij het bijzonder reglement van 1858 Nieuw Archief Delfland, "Collectie grens- of schetskaarten, behorende bij de bijzondere reglementen van polders.." etc., kaartnr. 29

2.1.2.2. Bestuur

2.1.2.2.1. Dagelijks bestuur

- 11 Akten van uitgebrachte stemmen door ingelanden ter verkiezing van een molenmeester (R. Rodenburg), 1846. 1 omslag
- 12 Processen-verbaal van gehouden stemmingen ter verkiezing van een voorzitter; met naamlijsten van gestemd hebbende ingelanden en incidenteel missiven van hogerhand betreffende de toelating, 1858-1930. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 3
- 13 Processen-verbaal van gehouden stemmingen ter verkiezing van leden van het bestuur; met naamlijsten van gestemd hebbende ingelanden, incidenteel brieven, akten van verklaring van aanvaarding van benoeming en missiven van hogerhand betreffende de toelating, 1858-1934. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 3
- 14 Missive van de gemeente Vrijenban houdende oproep, krachtens een provinciaal besluit, tot vermelding van de zittingstermijn van te benoemen leden van het bestuur op een staat van voordracht, 1886. 1 stuk
- 15 Besluiten van het provinciaal bestuur tot vaststelling van jaarwedde van de leden van het bestuur, de secretaris en de penningmeester, 1914 en 1920. 2 stukken

2.1.2.2.2. Stemgerechtigde ingelanden

- 16 Naamlijsten van stemgerechtigde ingelanden, met opgave van de hoeveelheid land waarvoor zij worden aangeslagen en het naar aanleiding hiervan uit te brengen aantal stemmen, 1890-1899, 1901-1935. 1 omslag

2.1.2.3. Hulpmiddelen bij de uitvoering van de taak

2.1.2.3.1. Algemeen

- 17 Missive aan het provinciaal bestuur inzake de waterstaatkundige toestand van de polder en betreffende het beheer van de over verveende gebieden geïnde afkoopgelden, 1857. Minuut. 1 stuk
- 18 Staat houdende opgave van de algemene inrichting en toestand van de polder; met bijbehorende circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1867. 2 stukken

2.1.2.3.2. Personeel

2.1.2.3.2.1. Algemeen

N.B. Zie ook inv.nr. 70.

- 19 Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot betaling van 15% pensioenpremie en tot gedeeltelijk verhaal van deze premie op de ambtenaren bij eventuele pensioeninkoop, 1923. 1 stuk
- 20 Ambtenarenreglementen A en B, 1931. 2 stukken

2.1.2.3.2.2. Secretaris-penningmeester

- 21 Stukken betreffende aanstelling en ontslag, 1832, 1858, 1870, 1891 en 1935. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nrs. 3 en 71

2.1.2.3.2.3. Bode

- 22 Akte van aanstelling, met proces-verbaal van eedsaflegging, 1862. 2 stukken

2.1.2.3.2.4. Machinist

- 23 Instructie, 1923. 1 stuk
- 24 Stukken betreffende aanstelling, ontslag en betaling van pensioenpremies, 1923, 1929-1930 en 1932. 1 omslag

2.1.2.3.3. Financiën

2.1.2.3.3.1. Belastingen en heffingen ten behoeve van de polderomslag

2.1.2.3.3.1.1. Stukken betreffende de vaststelling

- 25 Missive van de gemeente Vrijenban houdende verzoek, namens de Minister van Binnenlandse Zaken, tot opgave van het totaal der polderomslag op de binnen de gemeentegrens gelegen landerijen, tevens houdende (dorsaalopgenomen) concept-lijst van de oppervlakte der landerijen en aantekening van de totale omslagsom, 1898. 1 stuk

2.1.2.3.3.1.2. Stukken betreffende de inning en invordering

N.B. Zie ook inv.nr. 183.

- 26 Stukken betreffende een geschil met c. van der Does te Abtsrecht (in de gemeente Vrijenban) inzake betaling van polderomslag over bij hem in eigendom zijnde verveende en niet verveende percelen, 1860-1863. 1 omslag
- 27 Staat houdende opgave van het in 1871-1872 per hectare geheven omslagbedrag; met circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1873. 2 stukken
- 28 Missiven van de ontvanger der Registratie en Domeinen betreffende de oninvorderbaarheid van polderomslag van de jaren 1905-1907 over de Rotterdamseweg ten laste van het Rijk, 1908. 2 stukken
N.B. Het polderbestuur wilde het Rijk in lasten aanslaan ter compensatie van de hoge uitgaven voor onderhoud van het buitentalud langs de weg (waterkering Schiekade).
Zie ook inv.nr. 8, stuknrs. 19, 25, 28, 36, 42, 46 en 53
- 29 Missiven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende verzoeken van het polderbestuur om uitkering van gelden (beleggingsopbrengsten) uit de (door Delfland beheerde) afkoopkas van de polder, als compensatie voor inkomstendering uit eertijds door verveners afgekochte landen, 1920 en 1927. 2 stukken
- 30 Missive van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende (een verzoek tot) gedeeltelijke opheffing van de afkoopkas [wegens een plan tot demping van een gedeelte veenplas met afgegraven grond, afkomstig uit de aanleg van Rijksweg-13], 1930. 1 stuk
N.B. [Zie inv.nr. 8, jr. 1930 stuknr. 445.]

2.1.2.3.3.1.3. Kohieren

- 31 Kohieren van de omslag, 1833-1935. 1 pak

2.1.2.3.3.1.4. Leggers en lijsten; plankarten

- 32 "Gaarderboek". Kadastrale (artikelsgewijze) legger van onroerende eigendommen, met voorin perceelsindex, naamsindex en een staat houdende opgave van de grootte van verveende, onder water staande percelen waarvan de polderlasten zijn afgekocht, z.d. [1897-1935]. 1 deel
- 33 Kaart van de kadastrale indeling van de polder, gem. Pijnacker sectie I en gem. Delft sectie M; schaal 1:2500, z.d. [ca. 1922]. 1 blad
N.B. Zie ook inv.nr. 35. De Zuidmolen en Noordmolen staan nog ten onrechte op de kaart vermeld: zij werden resp. in 1877 en 1879 afgebroken. Opgeborgen in ladenkast
- 34 Authentieke uittreksels van kaarten van de kadastrale indeling van de polder, afgegeven door de bewaarder der Hypotheken en het Kadaster te 's-Gravenhage, van de watergangen in de polder, gem. Delft sectie M en gem. Pijnacker sectie I, schaal 1: 2500, 1926. 2 bladen
N.B. Opgemaakt ter berekening van de totale wateroppervlakte; zie inv.nr. 8, jr. 1926 stuknrs. 327, 335, 338 en 339. Opgeborgen in ladenkast
- 35 Offerte van A. Derkzen en A.M. Smit (gaarderboekhouders van het Hoogheemraadschap van Delfland) voor het vernieuwen van de kadastrale boekhouding van de polder, wegens opheffing van de gemeente Vrijenban en de daaraan verbonden overgang van haar percelen naar de gemeenten Delft en Pijnacker, 1935. 1 stuk

2.1.2.3.3.1.5. Motorvaartrecognities ten behoeve van andere instellingen

N.B. Zie inv.nrs. 106 en 127.

2.1.2.3.3.1.6. Registratierecht

- 36 Staten (repertoires) houdende opgave van de voor het bestuur gepasseerde en door de poldersecretaris opgemaakte akten, geregistreerd en ondertekend door de administrateur (ontvanger) der Registratie in de provincie, 1827-1879. 5 stukken
- 37 Aanschrijving van de gouverneur (staatsraad) van het provinciaal bestuur, houdende opdracht tot het ter inzage geven van akten aan de ambtenaren der Registratie in de provincie, krachtens een wet van 13 sept. 1826, Staatsbladnr. 59; 1842, 1826 - 1842. 1 stuk

2.1.2.3.3.1.7. Grondbelasting

- 38 Circulaires van o.a. de burgemeester van Vrijenban houdende kennisgeving van de (herziene) belastbare opbrengst van gebouwde en ongebouwde eigendommen in de polder, 1875, 1887, 1900 en 1916. 4 stukken
- 39 Besluiten van het provinciaal bestuur tot verlening van vrijdom van grondbelasting voor een gebouw poldereigendom, kad. gem. Vrijenban sectie E nr. 174 (stoomgemaal met berguimte en machinistenwoning), 1879. 2 stukken

2.1.2.3.3.1.8. Delflands lasten (sluisgeld)

N.B. Zie ook inv.nr. 183.

- 40 Brief van het bestuur van de polder Berkel houdende oproep tot adhesiebetuiging aan zijn verzoekschrift voor het Hoogheemraadschap van Delfland tot uitstel van de bouw van nieuwe werken en tot verlaging van Delflands sluisgeld (omslag), 1932. 1 stuk
- 41 Brief, ter kennisneming ingekomen, van het bestuur van de Oude polder van Pijnacker, houdende verzoek aan het Hoogheemraadschap van Delfland tot matiging van zijn uitgaven en tot aanpassing van de salariëring van de waterschapsambtenaren en -bestuurders binnen Delflands gebied aan de tijdsomstandigheden, z.d. [1933]. Afschrift. 1 stuk

2.1.2.3.4. Eigendommen; beleggingen

2.1.2.3.4.1. Onroerende goederen

2.1.2.3.4.1.1. Algemeen

- 42 Missive van de ontvanger der Registratie en Domeinen houdende de richtlijn tot het voortaan als onderhands beschouwen van akten van openbare verkoop, van dito verhuur van onroerend goed en van openbare aanbesteding van werken, door instellingen als bedoeld in een decreet van de 4e Messidor XIII (=23 juni 1805)(o.a. waterschappen), 1871. 1 stuk

2.1.2.3.4.1.2. Verkoop

- 43 Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot (openbare) verkoop van een woonhuis met grond (tuin) en stenen schuur op het erf van de voormalige Noordmolen, kad. gem. Vrijenban sectie E nr. 555; met enkele ingekomen brieven terzake en met affiche van de verkoop, 1915. 1 omslag
- 44 Besluit van het provinciaal bestuur tot goedkeuring van een besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot verkoop en uitgifte in erfpacht aan Q. Heinsbroek van gedeelten binnenberm van de Zwethkade, met bijbehorend verzoekschrift en met verzoekschrift van de Provinciale Waterstaat om kadastrale informatie terzake, 1924. 3 stukken
N.B. Zie ook inv.nrs. 45 en 49
- 45 Akte van verkoop ten overstaan van notaris J.C. Vethacke te Overschie aan Q. Heinsbroek van een perceel land bij de Zwethkade, kad. gem. Pijnacker sectie I nr. 634; 1925, Notarieel afschrift. 1 katern
- 46 Stukken betreffende de verkoop aan het Rijk (Rijkswaterstaat) van percelen watering, kad. gem. Delft sectie M nrs. 649 (oud 29, ged.) en 655 (oud 474, ged.), t.b.v. de aanleg van Rijksweg-13, 1926-1927. 1 omslag
- 47 Akte van onderhandse verkoop aan het Rijk (Rijkswaterstaat) van een huis [machinistenwoning) met erf [van de voormalige Zuidmolen), kad. gem. Delft sectie M nrs. 475 en 608, wegens verbreding ter plaatse van de Rotterdamseweg; met retroactum (1803) en met geleidebrief van een taxateur, 1928. 3 stukken
N.B. [Zie inv.nr. 2 d.d. 11 apr. 1928.) Zie ook inv.nrs. 86, 175 en 176
- 48 Brieven van de diakonie der Ned. Herv. Gemeente te 's-Gravenhage, van het provinciaal bestuur e.a. betreffende de verkoop aan de diakonie van een sloot langs de Rotterdamseweg (bij het erf van de voormalige Noordmolen), kad. gem. Delft sectie M nr. 682 (oud nr. 654, ged.); met tekening, 1933-1934. 1 omslag

2.1.2.3.4.1.3. Uitgifte in erfpacht

- 49 Akte van uitgifte in erfpacht, ten overstaan van notaris J.C.Vethacke te Overschie, aan Q. Heinsbroek van een gedeelte (Zweth)kade, kad. gem. Pijnacker sectie I nr. 635 (groot 6 a. en 90 ca.) voor de periode van 99 jaren, onder vestiging van onderhoudsverplichting en recht van over- en uitpad t.l.v. erfpachter; met kadastrale tekening, 1925. Notarieel afschrift. 2 stukken
N.B. Zie ook inv.nr. 44

2.1.2.3.4.1.4. Verhuur/verpachting

- 50 Akten van verhuur door het polderbestuur (tot 1858 molenmeester/ambachtsbewaarder en kroosheemraden) aan ingelanden van het grasgewas van de Zwethkade, 1823, 1829, 1834, 1849, 1851-1913, 1915, 1921-1922 en 1926. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nrs. 184 en 185
- 51 Vergunning verleend aan J. Verkaden tot het bouwen van een huisje op het erf van de voormalige Noordmolen; tevens akte van verhuur van de bouwgrond, 1885. 1 stuk

- 52 Voorwaarden van de verhuur aan J. Bossche van het grasgewas van de Zwethkade, z.d. [1934]. Concept. 1 stuk

2.1.2.3.4.2. Effecten

- 53 Brief van de burgemeester van Akkersdijk en Vrouwenrecht betreffende toezending van beleggingsbiljetten (inschrijvingsbewijzen van het Grootboek Werkelijke Schuld); met circulaire van de burgemeester houdende oproep tot deelneming in een vrijwillige staatslening (krachtens een wet van 28 juni 1831, Staatsbladnr. 20) en met bijbehorende staat van de aandelen waarvoor het polderbestuur heeft ingeschreven, 1830-1831. 1 omslag
- 54 Brief van de schout van het voormalig ambacht Schieveen (Overschie) houdende verzoek om een reactie op Delflands voornemen tot verdeling van een fonds (zijnde een inschrijving Nationale Schuld) en van een batig saldo (waarschijnlijk op de ambachtsrekening) ten gunste van o.a. de Akkerdijksche polder, ten bedrage van I.1,25,- per belaste bunder, wegens opheffing per 1 juli 1858 van het ambacht Overschie, 1859. 1 stuk
- 55 Brief van beleggingsbank Scheurleer & Zn. houdende kennisgeving van:
- koop t.b.v. het polderbestuur van een aandeel I 1350-, a 2~ % inschrijving Grootboek Nationale Werkelijke Schuld
- overschrijving van het oude naar het nieuwe Grootboek; met overschrijvingsbiljetten, 1925. 3 stukken

2.1.2.3.4.3. Kasgeldleningen

N.B. Zie ook inv.nr. 70.

- 56 Akten van schuldbekentenis van ambachtsbewaarder en kroosheemraden t.b.v. particulieren wegens geldleningen, 1809, 1811 en 1820, tevens houdende kwitanties van aflossing, z.d. [1811] en 1823. 3 stukken
- 57 Missive van de gemeente Vrijenban, ter uitvoering van een schrijven van het provinciaal bestuur, houdende verzoek tot opgave van uitstaande schulden, 1877. 1 stuk
- 58 Brief van de boerenleenbank "Overschie en Omstreken" houdende mededeling van intrekking van het lidmaatschap van de polder wegens strijdigheid daarvan met de bankstatuten, 1915. 1 stuk
N.B. Zie ook inv.nr. 2 d.d. 18 febr. 1914 en 21 mei 1915

2.1.2.3.4.4. Begroting en rekening

N.B. Zie ook inv.nrs. 17, 185 en 186.

- 59-60 Molenrekeningen (polderrekeningen) door de ambachtsbewaarder, over 1832-1857 molenmeester, van de Akkerdijksche polder, ten overstaan van de ambachts-/poldersecretaris, kroosheemraden en ingelanden van Akkersdijk en Vrouwenrecht, met tot 1811 aangehechte, sedertdien los inliggende incidentele borderellen, incidentele concepten, afschriften en verspreide aantekeningen betreffende diverse zaken, sedert 1858 rekeningen en verantwoordingen door het polderbestuur aan de ingelanden, 1782-1935. 2 pakken
N.B. Nadere toegang bij de stukken
- 59 1782-1857, 1782 - 1857
- 60 1858-1935, 1858 - 1935
- 61-63 Bijlagen tot de rekeningen, 1782-1935. 3 pakken
- 61 1782-1825, 1782 - 1825
- 62 1826-1875, 1826 - 1875
- 63 1876-1935, 1876 - 1935

- 64 Missiven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en van het provinciaal bestuur houdende aanmerkingen op en goedkeuring van de door hen gecontroleerde rekeningen en begrotingen, 1828-1829, 1831-1843, 1918, 1925, 1932 en 1934. 1 omslag
- 65 Begrotingen van ontvangsten en uitgaven, over de periode 1861-1869 met memories van toelichting en over de periode 1861-1920 met (incidentele) wijzigingen, 1828-1829, 1853-1935. 1 pak
N.B. De jaren 1829, 1853-1854 en 1857 zijn in duplo.
Ter vaststelling/goedkeuring tot 1862 ondertekend door stemgerechtigde ingelanden van de polder en sedert 1858 door het bestuur van Delfland
- 66 Proces-verbaal van de secretaris-penningmeester betreffende een tekort in de kas van het polderbestuur van eertijds belegde afkoopgelden over verveende landen, te verhalen op oud-secretaris-penningmeester L. van den Braak, 1833. 1 katern
- 67-69 Kasboeken van ontvangsten en uitgaven, 1870-1935, 22 mei. 3 delen
N.B. De boekingen over de jaren 1921 en 1935 zijn niet volledig vermeld; zie daarvoor inv. nrs. 72 en 73
- 67 1870, mei -1893, mrt, 1870 - 1893
- 68 1893, mei -1921, mrt, 1893 - 1921
- 69 1922, juni -1935, 22 mei; met (geheel achterin) aantekeningen inzake de aan Delfland verschuldigde lasten, te bekostigen metrente uit afkoopgelden, 1922 - 1935
- 70 Hulpkasboek van ontvangsten (o.a. recognities) uit verleende motorvaartvergunningen, 1935-1972, en van uitgaven ter bezoldiging van bestuursleden en personeel, 1935-1953, en ter aflossing van leningen, 1913-1937, tevens houdende een staat van indiensttreding van bestuursleden en personeel over de periode 1909-1952, een staat van energiegebruik, 1916-1935, en van de maaluren van het gemaal, 1930-1933, 1909 - 1972. 1 deel
N.B. Zie ook: J.D. van Tuyl, Inventaris van de archieven van de voormalige polder Schieveen, 1584-1976, inv.nrs. 304, 305 en 312
- 71 Proces-verbaal van overname door het bestuur van kas en boeken uit handen van E.H. Landheer, wegens zijn ontslag als secretaris-penningmeester, 1913. Afschrift. 1 stuk
- 72 Journaal van ontvangsten, 1920-1936, 18 jan. 1 deeltje
- 73 Journaal van uitgaven, 1920-1936, 13 febr. 1 deeltje

2.1.2.4. Uitvoering van de taak

2.1.2.4.1. Algemeen

- 74 Circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdendeverzoek om opgave van het aantal molens en verlaten, van de afmetingen der polderkaden en van de jaarlijkse onderhoudskosten der genoemde objecten, met (in dorso) minuut van antwoordbrief van de molenmeester, 1812. 1 stuk
- 75-76 Keur of politieverordening (op de watergangen, kaden, bruggen, hoofden, dammen, duikers etc.); met missiven van het provinciaal bestuur en van de Zuidhollandsche Waterschapsbond betreffende de vaststelling of wijziging, 1862-1931. 2 omslagen
- 75 Keuren:
A. 1862, met gedrukt afschrift;
B. 1900;
C. 1910;
D. 1920, met gedrukt afschrift;
E. 1931, met concept, gedrukt en getypt afschrift, 1862 - 1931
- 76 Missiven, 1862-1863, 1909-1910, 1920, 1930-1931
N.B. Zie voor 1931 ook inv.nr. 78

2.1.2.4.2. Zorg voor waterkeringen

2.1.2.4.2.1. Toezicht

2.1.2.4.1.1.1.1. Vaststelling van bijzondere keuren

- 77-78 Keur op de boezemkaden; met missiven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en van het provinciaal bestuur betreffende de vaststelling of wijziging, 1906-1931. 2 omslagen
- 77 Keuren:
A. 1907;
B. 1916;
C. 1931, met concepten en gedrukt afschrift, 1907 - 1931
- 78 Missiven, 1906-1907, 1916 en 1931

2.1.2.4.1.1.1.2. Hoefslagplicht; schouw

- 79 "Staat der..hoefslagen..". Staat houdende opgave van de te onderhouden genummerde kadepercelen en van de namen der onderhoudsplichtigen, 1902. 1 stuk
- 80 Brief van een technische ambtenaar van het Hoogheemraadschap van Delfland betreffende afwijking van Delflands keurbepaling inzake de hoogte van de polderkade, i.c. de Akkerdijkse kade (scheidingskade met de polder Berkel), 1922. 1 stuk
N.B. Aanleiding tot het schrijven was onvoldoende ophoging van een kadegedeelte door onderhoudsplichtige ingeland C. Weerheim; zie ook inv.nr. 2 d.d. 13 mei 1921, 26 mei 1922 en inv.nr. 8, stuknrs. 251, 263, 266, 276

2.1.2.4.2.2. Verlening van vergunningen

2.1.2.4.1.1.2.1. Beplanten

- 81 Verzoekschrift van het Rijk (Rijkswaterstaat) om vergunning tot het graven in de Schiekade, ter verwijdering van boomwortels en ter inplanting van nieuwe vegetatie; met missive en vergunning (in afschrift) van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, 1892. 3 stukken
N.B. Zie voor (polder)vergunning inv.nr. 7, stuknr. 87
- 82 Vergunning verleend aan C. Weerheim tot het beplanten van een perceel op de Akkerdijkse kade, kad. gem. Pijnacker sectie I nr. 283; met missive van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland terzake, 1924. 2 stukken

2.1.2.4.1.1.2.2. Graven/afzoden/bestraten

- 83 Vergunning verleend aan M. de Jong tot het afgraven van een gedeelte Schiekade wegens het leggen van een rail in de kade en in de Rotterdamsestraatweg tegenover en t.b.v. het perceel kad. gem. Vrijenban sectie E nr. 53; met vergunning van het provinciaal bestuur terzake, 1915. 2 stukken
- 84 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het afzoden van de kruin van de Schiekade, t.b.v. de bestrating van het daarop gelegen voetpad; met stukken betreffende de vergunning, 1921. 1 omslag
- 85 Verzoekschrift van het Rijk (Rijkswaterstaat) om een pad (het zgn. Hoge Pad) langs de Rotterdamseweg te mogen vernieuwen, 1926. 1 stuk
N.B. Zie voor vergunning inv.nr. 8, jr. 1926 stuknr. 343
- 86 Vergunningen verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het uitvoeren van werken in de Schiekade en tot het verleggen van een sloot aan de binnenberm van de Rotterdamseweg, t.b.v. verbreding van de weg ter plaatse; met stukken betreffende de vergunningen, 1929-1930. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nrs. 47, 144, 175 en 243 (jr. 1958)

2.1.2.4.1.1.2.3. Leggen van een kadeverdediging

- 87 Verzoekschrift van het Rijk (Rijkswaterstaat) om vergunning tot het aanbrengen en onderhouden van een stenen verdediging (lang ca. 180 m.) aan het buitenbehoop van de Schiekade, 1929. 1 stuk
N.B. Zie voor vergunning inv. nr. 8, jr. 1929 stuknr. 417

2.1.2.4.1.1.2.4. Leggen van telefoon- en elektriciteitskabels

- 88 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkstelegraaf) tot het leggen van een telefoonkabelkanalisatie in de Schiekade; met stukken betreffende de vergunning, 1914. 1 omslag
- 89 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen van een elektriciteitskabel in de Schiekade; met missive van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland terzake, 1914. 2 stukken
- 90 Vergunningen verleend aan het Rijk (Rijkstelegraaf) tot het maken van gemetselde spoelputten in de Schiekade, i.v.m. de aanleg van telefoonkabelverbindingen tussen Amsterdam en Rotterdam; met stukken betreffende de vergunningen, 1923 en 1927. 1 omslag
- 91 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het plaatsen van palen in de Schiekade en in de Zwethkade, t.b.v. de aanleg van een bovengronds laagspanningsnet tussen het gemaal en een lokatie aan de Berkelse Zweth; met tekening, 1923. 2 stukken
- 92 Verzoekschrift van de gemeente Delft om vergunning tot het plaatsen van een bovengronds elektriciteitsnet op de polderkade langs een gedeelte van de Oude Lee(dse)weg; met tekening, 1926. 2 stukken
N.B. Zie voor mededeling van vergunningverlening inv.nr. 8, jr. 1926 stuknr. 325
- 93 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat, dir. Telegrafie en Telefonie) tot het plaatsen van telefoonpalen in de Schiekade en tot het leggen van een telefoonkabel door de monding van de Berkelse Zweth (aan de Schiezijde); met tekening, 1933. 2 stukken
N.B. Originele tekening ontbreekt; fotokopie bijgevoegd van tekening in R.A.D. 1920-1981
- 94 Missive van het Rijk (Rijkswaterstaat, dir. Telegrafie en Telefonie) houdende kennisgeving van het leggen van telefoonkabels langs de Rijksweg-13, wegens uitbreiding van het telefoonnet tussen 's-Gravenhage- Rotterdam; met tekeningen, 1934-1935. 1 omslag
N.B. Zie voor vergunning inv.nr. 8, jr. 1934 stuknr. 516. Missive en tekening van 1934 zijn fotokopieën van stukken in polderarchief Schieveen, inv.nr. 270 stuknr. 769

2.1.2.4.1.1.2.5. Leggen van pijpleidingen

- 95 Vergunning verleend aan L. Olieman tot het leggen van een ijzeren buis door de Zwethkade, ter inlating van water t.b.v. zijn tuin en schuur, 1914. 1 stuk
- 96 Vergunning verleend aan J.C. Tabingh Suermondt c.s. tot het leggen van een ijzeren buis door de Schiekade, ter inlating van water uit de Schie t.b.v. het perceel kad. gem. Vrijenban sectie E nr. 111; met vergunning van het provinciaal bestuur terzake, 1914. 2 stukken
- 97 Verzoekschrift van het Rijk (Rijkstelegraaf) om vergunning tot het leggen van afwateringsbuizen in de Schiekade, ter aansluiting daarvan op kabelkanalisatieputten; met tekening, 1916. 2 stukken
N.B. Zie voor vergunning inv.nr. 8, jr. 1916 stuknr. 135
- 98 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen van:
- waterleidingen, brandkranen e.d. in een gedeelte van de Schiekade;
- een waterleiding in de Zwethkade;
- een waterzinker door de Berkelse Zweth; met verzoekschrift en tekening, 1921. 3 stukken
- 99 Vergunning verleend aan P. van der Knoop tot het leggen van een spoelingskoker in de Schiekade, vanaf de berm van het voetpad aldaar tot het perceel kad. gem. Delft sectie M nr. 555; met afschrift, 1923. 2 stukken

- 100 Vergunning verleend aan Q. Heinsbroek tot het leggen van een afsluitbare pijpleiding (inlaatduiker) door de Zwethkade, voor toevoer van water uit de Berkelse Zweth naar zijn perceel kad. gem. Pijnacker sectie I nrs. 395 en 412, 1924. 1 stuk
- 101 Vergunning verleend aan C. Weerheim tot het leggen van een afsluitbare pijpleiding door de polderkade (Oude Leedseweg) voor lozing van water op een daarlangs gelegen sloot, 1926. 1 stuk

2.1.2.4.1.1.2.6. Plaatsen van bouwsels e.d.

- 102 Vergunning verleend aan de N.V. Acetylena tot het plaatsen van een benzinetankinstallatie op de Schiekade, kad. gem. Delft sectie M nr. 464; met stukken betreffende de vergunning, 1924. 1 omslag
- 103 Vergunning verleend aan Q. Heinsbroek tot het bouwen van een woonhuis met stal aan de Zwethkade, op de percelen kad. gem. Pijnacker sectie I nrs. 395 en 412; met tekening, 1924. 2 stukken
N.B. Originele tekening ontbreekt; afdruk bijgevoegd van tekening in R.A.D. 1920-1981

2.1.2.4.1.1.2.7. Bemoeienis met vergunningen te verlenen door het Hoogheemraadschap van Delfland aan derden

- 104 Vergunning verleend door de hoogheemraden van Delfland aan G. Goester tot het leggen van een afsluitbare duiker door de Rotterdamseweg naar zijn tuinvijver, gelegen tegenover zijn huis en herberg "de Zwethheul", tot inlating van vers water uit de Schie, 1824. 1 stuk
- 105 Missive aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende verklaring van geen bezwaar tegen vergunningverlening door Delfland aan de "Commissie van Droogmaking in de Zuidpolder van Delfgauw" tot het beplanten van de waterkerende kade langs de Oude Lee(dse)weg en de Akkerdijkseweg met boompjes, mits op zekere afstand van elkaar en van de molensloot ter plaatse; met afschrift van het verzoekschrift van de commissie, 1863. 2 stukken
- 106 Missiven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de invoering van een regeling tot recognitieheffing via vergunningverlening voor motorvaart in de Berkelse Zweth, ter financiering van extra onderhoud aan boezemkaden door het polderbestuur tengevolge van kadeafslag; met verzoekschrift van schippers om vrijstelling van recognitiebetaling, 1931-1932 en 1934. 1 omslag

2.1.2.4.2.3. Beheer en onderhoud

2.1.2.4.1.1.3.1. Algemeen

N.B. Zie ook inv.nr. 74.

- 107 Besluiten van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden en van het bestuur tot het aangaan van leningen, ter financiering van het onderhoud van polderkaden, 1888 en 1905; met akte van schuldbekentenis van het bestuur t.b.v. P. Rodenburg, 1905, 1888 - 1905. 4 stukken

2.1.2.4.1.1.3.2. Boezemkaden

2.1.2.4.1.1.3.2.1. Schiekade

N.B. Zie ook inv.nrs. 116 en 117 en J.D. van Tuyl, Inventaris van de archieven van de voormalige polder Schieveen, 1584 1976, inv. nr. 112.

- 108 Resolutie van de Staten van Holland bestemd voor de molenmeester van de Akkerdijksche polder tot specificatie van een ruiltransactie, betreffende overdracht door de stad Delft aan de heren Edelen (=Ridderschap) van de Staten van Holland (als rechtsopvolgers van de abdis van Rijnsburg) van de hoge jurisdictie over 150 morgens

- land in zuidelijk Akkersdijk en in Schieveen en betreffende de overdracht door de Edelen aan de stad Delft van de jurisdictie over 123 morgens land onder Delfgauw, Vrijenban, Hof van Delft en Schieveen, 1648. Afschrift, z.d. [18e eeuw]. 1 stuk
- 109 Staten (leggers) opgemaakt vanwege het Hoogheemraadschap van Delfland, houdende opgave van de afmetingen en van de toestand van de bij het polderbestuur in onderhoud zijnde boezemwaterkeringen; met missive van Delfland, 1880, 1916 en 1922. 2 stukken en 1 katern
- 110 Missiven van het Rijk (Rijkswaterstaat) en het Hoogheemraadschap van Delfland, betreffende nalatigheid van het polderbestuur in het kadeonderhoud langs de Rotterdamseweg, 1891-1893, 1905-1907. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 28. Een profieltekening (bijlage bij missive van 22 apr. 1893) ontbreekt
- 111 Vergunning van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot herstel van de waterkeringen langs de Schie en de Berkelse Zweth; met missive terzake, 1899. 2 stukken
N.B. Aanvaarding van de vergunning geweigerd door het polderbestuur; zie inv.nr. 7, stuknr. 125 d.d. 28 dec. 1899
- 112 Besluiten van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden en van het bestuur tot het aangaan van leningen, ter financiering van het onderhoud van de boezemkaden langs de Schie en de Berkelse Zweth; met akten van schuldbekentenis van het bestuur, 1900 en 1925. 1 omslag
- 113 Begroting [door aannemer Zandbergen] van de kosten van onderhoud aan de Schiekade, z.d. [1922]. 1 stuk
N.B. [Zie inv.nr. 9, stuknr. 198.]
- 114 Bestek en voorwaarden en akte van aanbesteding van de aanleg van een boordvoorziening langs gedeelten van de Schiekade en Zwethkade; met tekeningen en ingekomen brieven van het bouw- en waterbouwkundig bureau de Ruyter en van der Graaf inzake de aanleg en financiering en met vergunning van D. en H. van Delfland tot de aanleg, 1925. 1 omslag
- 115 Missive van de gemeente Delft houdende motivering van haar weigering tot betaling van onderhoudskosten [van een gedeelte Schiekade ter hoogte van de Berkelse Zweth], 1926. 1 stuk
N.B. [Zie inv.nr. 8, jr. 1925 stuknr. 321.]

2.1.2.4.1.1.3.2.2. Zwethkade

N.B. Zie ook inv.nrs. 70, 106, 109, 111, 112, 114, 143 en 182 en J.D. van Tuyl, Inventaris van de archieven van de voormalige polder Schieveen, 1584- 1976, inv. nrs. 105 en 106.

- 116 Arbitrair vonnis van Johan van Oldenbarnevelt betreffende uitvoering en onderhoud van werken in de Berkelse Zweth en in de Rotterdamseweg ten laste van Berkel en betreffende jaarlijkse aanbesteding en bekostiging van het kadeonderhoud door de ambachten Berkel, Schieveen en Akkerdijk, 1616. Afschrift, z.d. [20e eeuw]. 1 katern
- 117 Besluit (uittreksel uit vergunning) van de hoogheemraden van Delfland, houdende verplichting voor schout, ambachtsbewaarders en achtemannen van Berkel en Rodenrijs c.s. tot verhoging en verzwaring van de Zwethkade in de Akkerdijsche polder (en in de polder Schieveen), wegens het op hoger peil uitmalen van water door Berkels droogmakerijmolens naar de Schie, echter met handhaving van de bestaande onderhoudsverplichtingen ten aanzien van de kade, 1765. Afschrift, z.d. [20 e eeuw]. 1 stuk
N.B. Zie voor bestaande onderhoudsverplichtingen inv.nr. 116.
Zie voor de gehele vergunning (tot bedijking en droogmaking van een gedeelte van het ambacht Berkel) O.A.D. inv.nr. 70, fol.193 vo.-197
- 118 Proces-verbaal van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland van een overeenkomst van schout en ambachtsbewaarders van Akkersdijk en Vrouwenrecht met schout, ambachtsbewaarders en achtemannen van Berkel en Rodenrijs tot afkoop ineens door laatstgenoemden van het onderhoud van de kade voor een bedrag van i. 7500,- ten bate van Akkersdijk, 1772. Afschrift, z.d. [20e eeuw]. 1 katern
N.B. Zie voor origineel O.A.D. inv.nr. 73, fol. 241-245

- 119 Exploot van de bode van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan de molenmeester, om de kade tijdig te verhogen tot 18 duimen boven Delflands boezempeil en de gaten in het buitentalud ervan te dichten, 1819. 1 stuk
- 120 Brief van het bestuur van de polder Berkel houdende verzoek tot spoedig onderhoud, 1900. 1 stuk
- 121 Begrotingen [door aannemer Zandbergen] van de kosten van onderhoud, 1916 en z.d. [1922]. 2 stukken
N.B. [Zie inv.nr. 9, stuknr. 198, en inv.nr. 122.]
- 122 Rapporten van het bouw- en waterbouwkundig bureau de Ruyter en van der Graaf, betreffende verzakking van een gedeelte van de kade; met bestek en tekeningen van de verzwaring en met stukken inzake de financiering, 1924-1925. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 121
- 123 Missive van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende oproep tot het stellen van borden op een gedeelte van de kade, meldende een motorvaartverbod in de Berkelse Zweth ter plaatse (wegens de slechte onderhoudstoestand van de kade), 1925. 1 stuk
- 124 Akte van verbintenis van het bestuur van de polder Berkel (voor het bestuur van de Akkerdijksche polder) tot onderhoud en tot sluiting bij gevaar van de keersluis in de Berkelse Zweth bij de Schie, 1929. 1 stuk
- 125 Brief van het ingenieursbureau Netto en Smit bij een (ontbrekend) rapport met kostenbegroting, betreffende een plan van het polderbestuur tot het maken van een versterking in de kade; met tekening, 1929. 2 stukken
N.B. Versterking is niet uitgevoerd; zie inv.nr. 4 d.d. 30 jan. en 14 juni 1929 en R.A.D. 1920-1981, vergunning van 1929, nr. 315
- 126 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het ophogen van een gedeelte binnenberm van de kade met huisvuil, 1932. 1 stuk
- 127 Rekeningen en verantwoordingen door het bestuur van ontvangsten van motorvaartrecognities (betaald door schippers) en van uitgaven ter bekostiging van onderhoud van de kade, 1934-1935. Doorslagen. 2 stukken
N.B. Het polderbestuur moest de (originele) rekeningen aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland ter goedkeuring toezenden; zie ook inv.nr. 106

2.1.2.4.3. Zorg voor water en watergangen

2.1.2.4.3.1. Toezicht

2.1.2.4.3.1.1. Vaststelling van bijzondere keuren

- 128 Keur van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland op de breedte en diepte van watergangen in de polder en op de schouw daarover, 1641. Afschrift, z.d. [1e helft 18e eeuw]. 1 stuk

2.1.2.4.3.1.2. Verlening van vergunningen

2.1.2.4.3.1.2.1. Dempen en graven van sloten

N.B. Zie ook inv.nr. 86.

- 129 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het dempen van een sloot ten oosten van de Rotterdamseweg, ter verbetering van een gedeelte van de weg; met missiven van het Rijk terzake, 1925-1926. 1 omslag

- 130 Verzoekschrift van het Rijk (Rijkswaterstaat) om vergunning tot het dempen van een gedeelte sloot aan de oostzijde van de Rotterdamseweg en tot het graven van een sloot met bijkomende werken, t.b.v. de verbreding van de weg ter plaatse, 1927. 1 stuk
N.B. Zie voor vergunning inv.nr. 8, jr. 1927 stuknr. 362
- 131 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het dempen van sloten t.b.v. de aanleg van de Rijksweg-13; met stukken betreffende de vergunning, 1929. 1 omslag
- 132 Verzoekschrift van het Rijk (Rijkswaterstaat) om vergunning tot het graven van een vaarsloot langs de oostzijde van de Rijksweg-13, ter vervanging van een gedempte sloot tussen de Akkerdijkseweg en de Noordmolensloot; met tekening, 1931. 2 stukken
N.B. Zie voor vergunning inv.nr. 8, jr. 1931 stuknr. 474

2.1.2.4.3.1.2.2. Leggen van bruggen

- 133 Vergunning verleend aan J.E. Criellaert tot het leggen van enkele hoofden met brug in een watering, ter verbinding met twee (door hem gekochte) percelen weiland; met verzoekschrift, 1895. 2 stukken
- 134 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het bouwen van een brug over de Oude Leede en over de Noordmolensloot in de aan te leggen Rijksweg-13; met stukken betreffende de vergunning, 1927-1928. 1 omslag
- 135 Vergunningen verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het leggen en hebben van een brug over de Berkelse Zweth in de Rijksweg-13 met bijkomende werken; met stukken betreffende de vergunningen, 1927-1928. Fotokopieën van de vergunningen. 1 omslag

2.1.2.4.3.1.2.3. Leggen van dammen en duikers

- 136 Vergunning verleend aan J.J. Poot tot het leggen van een dam met doorlaatduiker in de sloot voor zijn woning aan de Oude Lee(dse)weg; met verzoekschrift, 1898. 2 stukken

2.1.2.4.3.1.2.4. Leggen van pijpleidingen (zinkers)

N.B. Zie inv.nrs. 93 en 98.

2.1.2.4.3.1.2.5. Bemoeienis met vergunningen te verlenen door het Hoogheemraadschap van Delfland aan J. Ham

- 137 Missive aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende verklaring van geen bezwaar tegen vergunningverlening door Delfland aan J. Ham tot het beplanten van percelen in de Noord-Kethelpolder met houtgewas, mits tijdig afgeknot i.v.m. de windvang van de polderwatermolens, minuut; met afschrift van het verzoekschrift van J. Ham, 1860. 2 stukken

2.1.2.4.3.2. Ontwatering, watervoorziening

2.1.2.4.3.2.1. Algemeen

- 138 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het lozen van overtollig water door een duiker in de Akkerdijkse kade op de polder Berkel; met missive van Delfland betreffende schending van de vergunningsvoorwaarden, 1877. 2 stukken

2.1.2.4.2.3.2. Verbetering van watergangen, aanleg van kunstwerken

- 139 Bestek en voorwaarden en akte van aanbesteding van het uitbaggeren van een gedeelte Zuidmolensloot, tevens houdende kwitanties van de aannemer, 1914. 1 stuk
- 140 Voorwaarden van aanbesteding van het uitbaggeren van een gedeelte Gaag, met profieltekening, en van het uitbaggeren en verbreden van een scheisloot langs het gemaalterrain, 1916. 2 stukken

- 141 Bestek en voorwaarden met akte van aanbesteding van het dempen, graven/verbreden van sloten en het maken van duikers e.d., als gevolg van de aanleg van de Rijksweg-13; met tekening en overige stukken, 1929-1930. 1 omslag
- 142 Vergunningen verleend door ingelanden tot het gedeeltelijk verleggen, verbreden en verdiepen van sloten en tot het maken van betonnen brugduikers, ter verbetering van de waterafvoer naar het gemaal, 1929. 4 stukken
- 143 Brief van G.J. Heinsbroek houdende kostenraming van ontwatering van een perceel land aan de Zwethkade bij eventuele demping van een daartussen gelegen sloot, tevens betreffende de mogelijke gevolgen van de demping voor de kade, z.d. [1931]. 1 stuk
- 144 Missive van het Rijk (Rijkswaterstaat) houdende toezegging van een geldsom ter financiering van de aanleg van een nieuwe sloot nabij de Rotterdamseweg, ter verbetering van de ontwatering van landerijen, 1935. 1 stuk
N.B. Zie ook inv.nrs. 8 (jr. 1930 stuknr. 432 en jr. 1934 stuknr. 521), 86 en 249

2.1.2.4.2.3.3. Regeling van de waterstand

2.1.2.4.2.3.3.1. Algemeen

- 145 Brief van het Rooms-Katholiek Armbestuur te Delft betreffende een klacht van zijn huurder K. Wennekers wegens onvoldoende drinkwater voor het vee door een lage waterstand, 1913. 1 stuk
- 146 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het leggen van een pijpleiding door de Zwethkade vóór het perceel kad. gem. Pijnacker sectie I nr. 335, ter inlating van water uit de Berkelse Zweth, 1926. 1 stuk

2.1.2.4.2.3.3.2. Beheer en onderhoud van de molens c.a

N.B. Zie ook inv.nrs. 74 en 137.

2.1.2.4.2.3.3.2.1. Zuidmolen c.a

N.B. Zie ook inv.nr. 47.

- 147 Bestek en voorwaarden, tevens akten van aanneming (1805, 1839) of aanbesteding, van het onderhoud van de Noordmolen (Nieuwe of Grote Molen) c.a. en de Zuidmolen aan de Rotterdamseweg, 1805, 1819 (met concept), 1824, 1829 (met afschrift), 1834, 1839, 1843 (concept), 1849, 1853 (met inschrijvingsbiljet), 1859, 1864, 1869 en 1872, 1805 - 1872. 1 omslag
- 148 Akte van overeenkomst tussen stemgerechtigde ingelanden tot het sluiten van een verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van deze eigendommen en van de (twee) polderwatermolens bij een maatschappij te Amsterdam (waarschijnlijk de Onderlinge Brandwaarborgmaatschappij); met circulaire van de Mij, 1819 en 1823. 2 stukken
- 149 Vergunning verleend door de hoogheemraden van Delfland tot het leggen van tijdelijke puntdammen in de Schie en tot het droogleggen van de voorboezems van de twee watermolens, wegens uitdieping van deze boezems en reparatie van de krimpden [=ruimte waarin het molenscheprad roteert] en molenwaterlopen, 1841. 1 stuk
- 150 Akte van garantstelling (garantiecertificaat) door de ijzergieterij weduwe A.Sterkman te 's-Gravenhage, wegens een geleverde ijzeren molenas (no.276); met geleidebrief, 1865. 2 stukken
- 151 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het leggen van een tijdelijke puntdam in de Schie, wegens reparatie van de voorwaterloop, 1865. 1 stuk
- 152 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het plaatsen van schutten aan de voorwaterloop van een der molens (Zuidmolen), ter voorkoming van afslag en inspoeling van stenen en vuil, 1872. 1 stuk

2.1.2.4.2.3.3.2.2. Noordmolen (of nieuwe/grote) molen c.a

N.B. Zie ook inv.nrs. 43, 51, 147-149.

- 153 Besluit van ambachtsbewaarder en kroosheemraden tot het laten taxeren door twee personen (aan te wijzen door eerstgenoemden en watermolenaar c. Vellekoop) van een nieuw gebouwde stenen koestal (schuur) op de molenwerf, i.v.m. toekomstige koop ervan voor taxatieprijs door eerstgenoemden of door een nieuwe molenaar, 1794. Authentiek afschrift. 1 stuk
N.B. Ambachtsbewaarder en kroosheemraden hadden eerder aan Vellekoop vergunning verleend en hem daartoe een subsidie van f 52,- verstrekt
- 154 Akte van koop, ten overstaan van notaris S.A. Scholten te Delft, van M.A. Wijnaendts van een stenen koestal (schuur) op de molenwerf, o.a. onder voorwaarde van aanvaarding door het bestuur van alle bestaande erfdiensbaarheden rustende op de stal, met (aangehechte) bewijzen van doorhaling van een ten laste van Wijnaendts bestaande hypothecaire inschrijving, 1825. Notarieel afschrift; met retroactum, 1812, 1812 - 1825. 2 katernen
N.B. Retroactum Franstalig; met nadere toegang
- 155 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot grondroering (graven) in de binnenteen van de Rotterdamseweg wegens vernieuwing van de molenaarswoning (zomerhuis) en tot het plaatsen van schutten aan de voorwaterloop van één der molens (Noordmolen), ter voorkoming van afslag en inspoeling van stenen en vuil; met minuut van het verzoekschrift, 1870. 2 stukken
- 156 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het leggen van een tijdelijke puntdam in de Schie wegens vernieuwing van de molen, 1872. 1 stuk
- 157 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het leggen van een tijdelijke puntdam in de Schie wegens vernieuwing van de voorwaterloop, 1877. 1 stuk

2.1.2.4.2.3.3.3. Beheer en onderhoud van de gemalen

2.1.2.4.2.3.3.3.4. Stoomgemaal c.a

N.B. Zie ook inv.nr. 39.

- 158 Vergunningen verleend door de Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland en van het provinciaal bestuur tot het stichten van een stoomgemaal op de werf van de afgebroken Zuidmolen, kad. gem. Vrijenban sectie E nr. 174; met situatietekening, verzoekschriften van het polderbestuur en enkele ingekomen brieven en rapporten betreffende de aanneming en voorbereiding van de bouw, 1877-1878 en z.d. [ca. 1880]. 1 omslag
- 159 Besluit van het bestuur tot het aangaan van een lening ter financiering van een verbeterde bemaling [bouw van een stoomgemaal]; met akte van schuldbekentenis t.b.v. P. Rodenburg, 1877. 2 stukken
N.B. [Zie inv.nr. 1 d.d. 18 mei 1877.]
- 160 Polis van verzekering gesloten bij de Onderlinge Brandwaarborgmaatschappij tegen de financiële gevolgen van brand van het gemaal c.a.; met brieven van de Mij. inzake de beëindiging (door het polderbestuur) van de verzekering, 1878, 1914-1915. 4 stukken
- 161 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het beschoeien van een vleugel van de voorwaterloop, 1878. 1 stuk
- 162 Vergunning van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het verhogen van een brug over de voorwaterloop met bijkomende werken, ter verbetering van de waterafvoer, 1878. 1 stuk
- 163 Vergunning van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het maken van een waterstoep in de Schie bij het gemaal, 1879. 1 stuk
- 164 Vergunningen van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het leggen van een tijdelijke puntdam in de Schie, wegens reparatie van de voorwaterloop, 1894 en 1899. 2 stukken

- 165 Aantekeningen van de opzichter van het Stoomwezen inzake de toestand van de stoomketel in het gemaalgebouw, 1913-1915. 1 stuk
- 166 Voorwaarden voor de verkoop van de stoommachine met scheprad en stoomketel en voor de aanbesteding van de afbraak van machinegebouw, schoorsteen en kolenloods, (gedrukt) afschrift, met brieven van de koper/aannemer, 1915 en z.d. [1915]. 5 stukken
N.B. Tot 1928 werd het machinegebouw gebruikt als schuur; in 1928 werd het gesloopt. Zie inv.nrs. 4 (d.d. 16 apr., 30 juni en 24 sept. 1915), 175 en 176
- 167 Brieven van de ingenieur van het Stoomwezen betreffende de buitengebruikstelling van de stoomketel, 1915. 2 stukken

2.1.2.4.2.3.3.5. Elektrisch gemaal c.a

N.B. Zie ook inv.nrs. 70, 91 en 179.

- 168-169 Akten van overeenkomst met het G.E.B. van Delft betreffende energielevering voor het gemaal, met brieven van het G.E.B. terzake, 1913-1931. 2 omslagen
- 168 Akten, 1914, 1918 en 1931
- 169 Brieven, 1913-1914, 1916-1919, 1925 en 1929
- 170 Rapport van ingenieursbureau Brandsma & de Ruyter betreffende een verbeterde bemaling, met begroting van de kosten, opgemaakt door het bureau en door de polderopzichter, 1913. 1 katern en 2 stukken
- 171 Polissen van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van het gemaal c.a., met aanvraagformulier, 1914-1915, 1927 en 1929. 4 stukken
- 172 Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot het aangaan van een lening, ter financiering van de bouw van een elektrisch gemaal, 1914; met afschrift van akte van schuldbekentenis van het bestuur t.b.v. de weduwe P. Rodenburg, 1915. 2 stukken
- 173 Stukken betreffende de stichting van een elektrisch gemaal op de bestaande achterwaterloop van het stoomgemaal en op de (ernaast) te leggen nieuwe achterwaterloop, kad. gem. Vrijenban sectie E nrs. 472 en 473, 1914-1916. 1 omslag
- 174 Brief van de Spaarbank Schiedam houdende afwijzing van een verzoekschrift om informatie over een lening [ter financiering van de bouw van het gemaal], wegens het ontbreken van bankkapitaal, 1914. 1 stuk
N.B. [Zie inv.nr. 8, jr. 1914 stuknr. 90.]
- 175 Besluit van het bestuur tot verkoop aan het Rijk (Rijkswaterstaat) van de bestaande machinistenwoning met ca. 170 centiaren tuinland bij het gemaal, wegens onteigening ervan door het Rijk ter verbetering van de Rotterdamseweg en tot financiering van de bouw van een nieuwe woning en schuur met de verkoopsom, 1928. 1 stuk
N.B. Zie ook inv.nrs. 47, 86 en 176
- 176 Vergunning verleend door de gemeente Delft tot de bouw van een machinistenwoning (op de fundering van het te slopen stoomgemaal) met bergplaats, kad. gem. Delft sectie M nr. 608 (v.h. gem. Vrijenban sectie E nr. 472); met stukken betreffende de vergunning en betreffende de aanneming van het uit te voeren werk, 1928. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nrs. 47 en 175. Sedert 1915 had de machinist het gebouw als schuur in gebruik; zie inv.nr. 166

2.1.2.4.4. Zorg voor wegen en bruggen

N.B. Zie ook inv.nrs. 108-115.

- 177 Verzoekschrift van de gemeente Vrijenban om een jaarlijkse financiële bijdrage, ter bekostiging van het onderhoud van de Akkerdijkseweg, de Zuideindseweg en de Noordeindseweg, 1879. 1 stuk

N.B. De twee laatstgenoemde wegen, gelegen in resp. de Zuidpolder van Delfgauw en in de Noordpolder van Delfgauw, sluiten aan op eerstgenoemde weg

- 178 Verzoekschrift van w. Dijkshoorn om een jaarlijkse financiële bijdrage ter bekostiging van het onderhoud van de Akkerdijkseweg, 1917. 1 stuk
- 179 Vergunning verleend door het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het vernieuwen van de brug in de Rotterdamseweg over de waterloop; met missive van het Rijk betreffende de vergunning, 1919. 2 stukken
- 180 Aanschrijving van de gemeente Delft, namens het provinciaal bestuur, tot tijdig herstel van de Akkerdijkseweg, 1926. 1 stuk

2.1.2.4.5. Zorg voor het windas aan de Rotterdamseweg

- 181 Vergunning verleend door de hoogheemraden van Delfland tot afbraak van het windas van de polder aan de Rotterdamseweg (naast de Zuidmolen), wegens bouwvalligheid en het in onbruik raken bij de ingelanden, 1795. 1 stuk

2.1.3. In bewaring gegeven archiefstukken

2.1.3.1. Stukken betreffende verveningactiviteiten in de vrije heerlijkheid van Akkersdijk en Vrouwenrecht octrooiering

Stukken betreffende verveningactiviteiten in de vrije heerlijkheid van Akkersdijk en Vrouwenrecht octrooiering; reglementering

- 182 Octrooi van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland voor schout en schepenen van de vrije heerlijkheid Akkersdijk en Vrouwenrecht tot het (doen) vervenen van landerijen in de Akkerdijksche polder op zekere voorwaarden, te weten:
- het indienen van vergunningaanvragen tot het mogen vervenen van nader omschreven percelen;
- het verbreden en graven van watergangen tot vervoer van turf;
- het verhogen en verzwaren van de Zwethkade, de Akkerdijkse kade en de Oude Lee(dse)weg, tot bescherming tegen het buitenwater (en het bij de uitvening vrijkomende grondwater); met authentiek afschrift, 1758. 2 stukken
- 183 Reglement op de afkoop van lasten (polderomslag, Delflands sluisgeld e.d.) over verveende landerijen in Akkersdijk en Vrouwenrecht, tevens houdende resolutie van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot goedkeuring van het reglement, 1820. Afschrift. 1 stuk
N.B. Zie ook inv.nr. 26

2.1.3.2. Verhuur

- 184 Voorwaarden van de verhuur door schout en schepenen van de vrije heerlijkheid Akkersdijk en Vrouwenrecht (waarschijnlijk aan verveners) van het grasgewas van een gedeelte Zwethkade, z.d.[ca. 1759]. Concept. 1 stuk

2.1.3.3. Rekening

N.B. Zie ook inv.nrs. 17 en 69.

- 185 Rekeningen en verantwoordingen door de schout, tevens secretaris, van de vrije heerlijkheid Akkersdijk en Vrouwenrecht, ten overstaan van de schepenen van de heerlijkheid, van de ontvangsten van het lastgeld over de verveningen in de polder (tot

1776 ook van de verhuurgelden van grasgewas van de Zwethkade), en van de uitgaven wegens inspectie en registratie der verveende (geslagturfd) percelen (tot 1776 ook wegens o.a. slootwerk langs de Zwethkade), met (over 1774-1775) aangehechte borderellen, 1774-1781. 1 omslag
N.B. Met nadere toegang. De rekeningen zijn ondertekend door de schout/secretaris en de schepenen; die van de jaren 1774-1775 zijn in 1776 en die van de jaren 1776-1782 zijn in 1783 afgehoord door de schepenen

- 186 Borderel behorende bij de rekening en verantwoording (waarschijnlijk door de schout) van afkoopgeld, geïnd over verveende landen in Akkersdijk en Vrouwenrecht, 1820. 1 stuk

2.1.3.4. Verlening van vergunning

- 187 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan de abdij van Rijnsburg, M. Pannevis e.a. tot het vervenen van een partij land in de Akkerdijksche polder, groot 3 morgens en 66 roeden, 1758. 1 stuk

2.2. Periode 15 mei 1935-1976 (1978)

2.2.1. Stukken van algemene aard

2.2.1.1. Notulen

Notulen van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden; met convocaties, sept. 1929-1976, en van vergaderingen van het dagelijks bestuur; met incidenteel convocaties, april 1966-1976. N.B. Zie inv.nr. 5. Convocaties zijn aangehecht. Notulen van ingelandenvergaderingen over 1974-1976 op los ingevoegde formulieren.

- 188 Notulen van vergaderingen van het dagelijks bestuur, 1942, okt. - 1966, jan. 1 deel
189 Presentielijsten van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden, 1967-1976. 1 omslag

2.2.1.2. Ingekomen en uitgaande stukken

- 190-191 Registers van ingekomen stukken, 1935-1951. 2 delen
190 1935, juni - 1944, 17 aug, 1935 - 1944
191 1944, 18 aug. - 1951, 23 juli, 1944 - 1951
192 Register van uitgaande stukken, 1947, 8 jan. - 1951, 20 aug. 1 deel
193 Agenda van ingekomen en uitgaande stukken, 1952, 24 juli - 1966, 18 okt. 1 deel
194 Aantekeningen van de verzending van uitgaande stukken, 1966, 18 okt. - 1967. 2 stukken

2.2.2. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

2.2.2.1. Bestuur

2.2.2.1.1. Algemeen

- 195 Besluit van het provinciaal bestuur tot vaststelling van het maximum-bedrag, te besteden aan de kosten van vergaderingen van het dagelijks bestuur en van stemgerechtigde ingelanden; met bijbehorende stukken, 1949-1950. 3 stukken

2.2.2.1.2. Dagelijks bestuur

N.B. Zie ook inv.nr. 70.

- 196 Besluiten van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden en van het provinciaal bestuur tot vaststelling der jaarwedden van de leden van het dagelijks bestuur, van de secretaris en van de penningmeester, 1935, 1945, 1960 en 1969. 1 omslag
- 197 Processen-verbaal van gehouden stemmingen ter verkiezing van een voorzitter; met naamlijsten van gestemd hebbende ingelanden, verklaringen van aanvaarding e.d. van benoemden en missiven van hogerhand, 1936-1972. 1 omslag
- 198 Processen-verbaal van gehouden stemmingen ter verkiezing van leden van het dagelijks bestuur; met naamlijsten van gestemd hebbende ingelanden, verklaringen van aanvaarding e.d. van benoemden en missiven van hogerhand, 1938-1976. 1 omslag
- 199 Vergunning verleend door het bestuur van de polder Berkel tot het plaatsen en hebben van palen in de Akkerdijkse kade, t.b.v. de aansluiting van het woonhuis van de voorzitter op het telefoonnet; met minuut van het verzoekschrift en met minuten van brieven aan andere betrokkenen, 1952. 4 stukken

2.2.2.1.3. Stemgerechtigde ingelanden

- 200 Naamlijsten van stemgerechtigde ingelanden, met opgave van de hoeveelheid land waarvoor zij worden aangeslagen en het naar aanleiding hiervan uit te brengen aantal stemmen, 1936-1947 en 1966. 1 omslag
- 201 Briefwisseling met mr. G.J.C. Schilthuis betreffende de vraag of een gemachtigde ingeland stemgerechtigd is als de mandataris is overleden en als bij erfating verkregen eigendommen nog niet bij het Kadaster zijn overgeboekt, 1943. 2 stukken

2.2.2.2. Hulpmiddelen bij de uitvoering van de taak

2.2.2.2.1. Personeel

2.2.2.2.1.1. Algemeen

N.B. Zie ook inv.nr. 70.

- 202 Verzamelloonstaten, formulieren e.d. voor de Pensioenraad en de belastingdienst, tot vaststelling van pensioengrondslagen en van loonbelasting van het personeel, 1944-1948, 1956-1976. Minuten. 1 omslag
- 203 Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot het stellen van regels betreffende salariëring van het personeel, 1945. 1 stuk
- 204 Polissen van verzekering tegen de financiële gevolgen van ziekte en ongevallen van personeel, 1968-1969, 1971, 1973 en 1976. 1 omslag

2.2.2.2.1.2. Secretaris-penningmeester

- 205 Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van fraude door de penningmeester; met bijbehorende stukken, 1935-1966. 1 omslag
- 206 Stukken betreffende aanstelling, ontslag, salariering en betaling van pensioenpremies, 1935-1976. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 196

2.2.2.2.1.3. Bode

- 207 Stukken betreffende ontslag en betaling van pensioenpremie, 1935 en 1938. 1 omslag
N.B. Zie ook bij machinist

2.2.2.2.1.4. Brug- en sluiswachter

- 208 Brief van het bestuur van o.a. de Akkerdijksche polder betreffende de toekenning van een gratificatie, tevens houdende instructie, 1946. Minuut. 1 stuk

2.2.2.2.1.5. Machinist

- 209 Stukken betreffende aanstelling, ontslag, salariering en betaling van pensioenpremie, 1938-1963. 1 omslag
- 210 Brieven gewisseld met A. Bijl Mz. e.a., betreffende de inventarisatie en bewaring, 1938-1939 en 1950. 1 omslag
- 211 "Inventaris van het archief van den polder Akkersdijk", 1616-1938, door A. Bijl Mz., met (getypt) afschrift, 1939. 2 deeltjes
N.B. In het afschrift ontbreekt de inleiding

2.2.2.2.2. Financiën

2.2.2.2.2.1. Algemeen

- 212 Staten omtrent de toestand van de financiële huishouding, opgemaakt t.b.v. het Centraal Bureau voor de Statistiek, 1939-1976. 1 omslag

2.2.2.2.2.2. Belastingen en heffingen ten behoeve van de polder-omslag

2.2.2.2.2.2.1. Stukken betreffende de inning en invordering

- 213 Stukken betreffende de inning van achterstallige omslag (t.b.v. de polder en het Hoogheemraadschap van Delfland) met de renteopbrengst uit belegde afkoopgeld en betreffende het weer onder de omslag stellen van afgekochte landen, 1935-1953, 1968-1971, 1974-1976. 1 omslag

2.2.2.2.2.2.2. Kohieren

N.B. Zie ook inv.nr. 234.

- 214 Kohieren van de omslag, 1936-1976. 1 omslag

2.2.2.2.2.2.3. Leggers en lijsten

- 215 Kadastrale (artikelsgewijze) legger van onroerende eigendommen, met voorin een naamsindex en perceelsindices, z.d. [1936-1968]. 1 deel
- 216 "Verzamelleggers van de slotsommen der artikelen in het gaarderboek." Staten houdende opgave van de totale grootte van de belaste en onbelaste percelen per artikel (belastingplichtige), 1953-1966. 1 omslag
- 217-219 Kadastrale (artikelsgewijze) legger van onroerende eigendommen, met naamsindex en perceelsindices, op kaart, z.d. [1969-1976]. 3 omslagen
- 217 Legger
- 218 Naamsindex
- 219 Perceelsindices

2.2.2.2.2.3. Motorvaartrecognities

N.B. Zie inv.nrs. 70, 106, 127, 293 en 294. ten behoeve van andere instellingen

2.2.2.2.2.4. Grondbelasting

- 220 Briefwisseling met de secretaris van de Zuidhollandsche Waterschapsbond e.a. betreffende het verkrijgen van vrijstelling van grondbelasting voor percelen Zwethkade, 1935. 1 omslag

2.2.2.2.2.5. Delflands lasten (sluisgeld)

N.B. Zie ook inv.nr. 213.

- 221 Brief aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende verzoek om vrijstelling van betaling van omslag (sluisgeld) voor percelen (Zweth)kade, 1935. Minuut. 1 stuk

2.2.2.2.2.6. Eigendommen; beleggingen

2.2.2.2.2.6.1. Onroerende goederen

2.2.2.2.2.6.1.1. Overdracht om niet

N.B. Zie inv.nr. 351.

2.2.2.2.2.6.1.2. Verkoop

- 222 Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot verkoop aan het Rijk (Rijkswaterstaat) van percelen watering kad. gem. Delft sectie M nrs. 648, 650, 656 en 683 (alle gedeeltelijk), wegens verbreding van de Rotterdamseweg; met akte van onderhandse verkoop en overige stukken, 1951. 1 omslag
- 223 Besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden tot verkoop aan de Provincie Zuid-Holland van percelen water,kad. gem. Pijnacker sectie I nrs. 178, 284, en van een perceel (Zweth)kade, sectie I nr. 633, t.b.v. de aanleg van provinciaal rijwielpad nr. 12 (gedeelte Schie-Rodenrijs) en tot afkoop van onderhoud van het betrokken kadeperceel; met (notariële) concept-akte en overige stukken betreffende de verkoop, 1962, 1967-1968. 1 omslag
- N.B. Zie ook inv.nr. 323

2.2.2.2.2.6.1.3. Verhuur/verpachting

2.2.2.2.2.6.1.3.1. Grasgewas

224 Briefwisseling met P. Horeweg e.a. betreffende verpachting aan hen van percelen van de Zwethkade, 1939, 1942, 1960-1961 en 1967. 1 omslag

225 Akte van verpachting aan P. Horeweg van een perceel van de Zwethkade, 1961. 1 stuk

2.2.2.2.6.1.3.2. Viswater

226-227 Akten van verpachting aan P. Rensen van percelen viswater; met stukken betreffende de verpachting, 1941-1974. 2 omslagen

226 Akten, z.d. [1942], 1956, 1962, 1968 en 1974

227 Stukken betreffende de verpachting, 1941, 1943, 1956-1957, 1962, 1968 en 1974

228 Briefwisseling met de Organisatie ter verbetering van de Binnenvisserij e.a. betreffende uitvoering van baggerwerken e.d. ter verbetering van de visstand; met nota's/kwitanties van aannemers, 1951-1953. 1 omslag

2.2.2.2.6.1.3.3. Jachtterrein

229 Brief aan A. Klein Hesselink houdende de mededeling dat het door hem van P. Horeweg gehuurde jachtrecht van de Zwethkade niet door laatstgenoemde verhuurd mag worden, daar dit recht aan de polder toebehoort, 1949. Doorslag. 1 stuk

2.2.2.2.6.2. Roerende goederen

2.2.2.2.6.2.1. Effecten

230 Briefwisseling met de Amsterdamsche Bank te Delft betreffende de overschrijving van rente van een belegging in het Grootboek der Nationale Schuld naar het kantoor van de Bank te Overschie, 1957. 2 stukken

2.2.2.2.3. Begroting en rekening

231-233 Tabellarische kasboeken van ontvangsten en uitgaven, 1935-1966. 3 delen

231 1935, 11 apr. - 1946, 19 nov, 1935 - 1946

232 1946, 30 okt. - 1959, 13 aug, 1946 - 1959

233 1959, 15 aug. - 1966, 22 okt, 1959 - 1966

234 Briefwisseling met dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende gecontroleerde begrotingen, rekeningen en kohieren van omslag, 1935-1976. 1 omslag

235 Rekeningen en verantwoordingen door het bestuur aan de ingelanden; met verzamelstaten van ontvangsten en uitgaven, 1936-1965. 1 pak

236 Begrotingen van ontvangsten en uitgaven, over de jaren 1936-1943, 1946-1949, 1951-1956 met memories van toelichting, 1936-1966. 1 pak
N.B. Ter goedkeuring ondertekend door secretaris en dijkgraaf van Delfland

237 Bijlagen tot de rekeningen, 1936-1976. 1 pak

238 Kas-, bank- en giroboek van ontvangsten en uitgaven, 1966, 25 okt. - 1976. 1 kaartsysteem

239 Rekeningen en verantwoordingen, 1966-1975, tevens begrotingen, 1967-1976. 1 omslag

240 Stukken betreffende de opheffing van bank- en girorekeningen, de overdracht van financiële bescheiden aan het Hoogheemraadschap van Delfland en betreffende het opmaken van de slotrekening, wegens opheffing van de polder, 1976 (-1978). 1 omslag

241 Rekening en verantwoording over 1976, z.d.[1978]. Concept. 1 stuk
N.B. Vastgesteld 1978, door het Hoogheemraadschap van Delfland

2.2.2.3. Uitvoering van de taak

2.2.2.3.1. Algemeen

- 242-243 Stukken betreffende vaststelling, wijziging en goedkeuring van de algemene keur, 1941-1973. 2 omslagen
- 242 Algemene keur:
A. 1947, met gedrukte afschriften;
B. 1959, met gedrukte afschriften;
C. 1972, met polderkaart, 1947 - 1972
- 243 Missiven, 1941-1944, 1946-1947, 1958-1959, 1969-1973

2.2.2.3.2. Zorg voor waterkeringen

2.2.2.3.2.1. Toezicht

2.2.2.3.2.2. Vaststelling van bijzondere keuren

- .-- Missive van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland en besluiten van het provinciaal bestuur betreffende resp. wijziging/verlenging van de geldigheidsduur der keur op de boezemkaden, 1941-1944. 1 omslag
N.B. Zie inv.nr. 243

2.2.2.3.2.3. Schouw

- 244 Brief van de Provinciale Waterstaat ter beantwoording van een aanschrijving tot het op de vereiste afmeting brengen van de Molendijk (Molenkade), 1969. 1 stuk

2.2.2.3.2.4. Bemoeienis met de schouw door het Hoogheemraadschap van Delfland

- 245 Aanschrijving door de Technische Dienst van het Hoogheemraadschap van Delfland aan de Provinciale Waterstaat, ter kennisneming ingekomen bij het polderbestuur, tot het op de vereiste afmeting brengen van de Molendijk (Molenkade), 1967. Afschrift. 1 stuk

2.2.2.4. Verlening van vergunningen

2.2.2.4.1. Algemeen

- 246 Vergunningen verleend aan de gemeente Delft tot het verrichten van onderhoudswerken aan gemeentelijke objecten (kabels, pijpleidingen e.d.) in de waterkeringen, 1959, 1961, 1963-1964. 4 stukken
- 247 Staten (chronologisch ingedeeld) van verleende vergunningen, 1966-1968, 1971-1976. 1 omslag

2.2.2.4.2. Beplanten

- 248 Vergunningen verleend aan ingelanden tot het beplanten van een gedeelte van de Zwethkade met tuindersgewassen, 1943. 2 stukken

2.2.2.4.3. Graven/afzoden/bestraten

- 249 Declaratie ten laste van het Rijk (Rijkswaterstaat) van de kosten van een nieuw gegraven sloot bij de Rotterdamseweg, ter bevordering van de ontwatering van percelen land, 1935. 1 stuk
N.B. De ontwateringsproblemen waren het gevolg van een eertijds aan het Rijk verleende vergunning tot het verbreden van een gedeelte van de Rotterdamseweg. Zie ook inv.nrs. 8 (jr. 1930 stuknr. 432, jr. 1934 stuknr. 521), 86 en 144

- 250 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het uitvoeren van werken in de Schiekade, tot het dempen van een sloot en het vervangen daarvan door een betonnen goot met hekwerk; met stukken betreffende de vergunning, 1936-1937. 1 omslag
- 251 Vergunning verleend aan het bestuur van de polder Berkel tot het uitvoeren van werken in de Schiekade en Zwethkade, t.b.v. het maken van afdammingen in de Schie en in de Berkelse Zweth wegens onderhoud van een keersluisje bij de Zwethbrug, 1939. 1 stuk
- 252 Brieven gewisseld met het Rijk (Rijkswaterstaat) betreffende nakoming van zijn onderhoudsplicht t.a.v. een gedeelte van de Schiekade krachtens een vergunning van 9 aug. 1929 (tot het uitvoeren van werken in de kade ter verbreding van de Rotterdamseweg), 1944-1945. 3 stukken
- 253 Brief aan het Rijk (Rijkswaterstaat) betreffende intrekking van twee vergunningen (van 1921 en 1929), wegens zijn voornemen tot opheffing van een voetpad op de Schiekade, minuut; met missiven van het Hoogheemraadschap van Delfland betreffende de onderhoudsplicht van het Rijk, 1948. 4 stukken
- 254 Vergunning verleend aan H. van den Berg e.a. tot het hebben en onderhouden van een rijweg op een gedeelte van de Akkerdijkse kade (of Molenkade), vanaf de Oude Lee(dse)weg tot ca. 500 m. ten zuiden daarvan, t.b.v. de bereikbaarheid van hun percelen (landen, opstallen e.d.), 1961. 1 stuk

2.2.2.4.4. Leggen van een kadeverdediging

- 255 Brief van het Rijk (Rijkswaterstaat) houdende opzegging van een vergunning d.d. 6 sept. 1929 (tot het aanbrengen en onderhouden van een verdediging aan het buitenbeloop van een gedeelte Schiekade); met minuut van antwoordbrief van het polderbestuur, 1939. 2 stukken

2.2.2.4.5. Leggen van telefoon- en elektriciteitskabels

- 256 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen, hebben en onderhouden van een laagspanningskabel in de Schiekade (Rotterdamseweg); met stukken betreffende de vergunning, 1938. 3 stukken
- 257 Vergunning verleend aan de gemeente Delft (sedert 1960 aan het Elektriciteitsbedrijf Delfland) tot het leggen van elektriciteitskabels t.b.v. de energievoorziening van woningen; met tekeningen, 1943-1944, 1967 en 1973. 1 omslag
- 258 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen van een laagspanningskabel in de Schiekade ter vervanging van het bestaande (bovengrondse) kabelnet; met tekening, 1946. 2 stukken
- 259 Vergunningen verleend aan de P.T.T. (district Rotterdam) tot het leggen van telefoonkabels in de Zwethkade; met stukken betreffende de vergunningen, 1949, 1958-1959 en 1962. 1 omslag
- 260 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het plaatsen van een lichtmast en het leggen van een elektriciteitskabel in de Zwethkade t.b.v. de kadeverlichting; met tekening, 1950. 2 stukken
- 261 Vergunning verleend aan de P.T.T. (district Rotterdam) tot het plaatsen en hebben van telefoonpalen in de Zwethkade; met stukken betreffende de vergunning, 1952. 3 stukken
- 262 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen van elektriciteitskabels door de Schiekade, vanuit een te bouwen transformatorstation bij het poldergemaal; met stukken betreffende de vergunning, 1955. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 351
- 263 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen, hebben en onderhouden van elektriciteitskabels in de Schiekade en in de Zwethkade (tussen een bestaand hoogspanningsstation aan de Rotterdamseweg en een te bouwen h.s.station aan de Rijksweg-13); met minuut van antwoordbrief aan de gemeente betreffende de vergunning en met tekeningen, 1957-1958. 1 omslag

- 264 Vergunning verleend aan de P.T.T. (district 's-Gravenhage) tot het leggen en hebben van een telefoonkabel in een gedeelte van de Schiekade; met stukken betreffende de vergunning, 1958-1959. 1 omslag
N.B. Originele tekening ontbreekt in polderarchief; fotokopie bijgevoegd van tekening in R.A.D. 1920-1981
- 265 Circulaire van het Elektriciteitsbedrijf Delfland houdende verzoek om overschrijving van vergunningen, eertijds verleend aan diverse gemeenten (i.c. aan de gemeente Delft) tot het uitvoeren van werken, op naam van genoemd bedrijf, 1960. 1 stuk
- 266 Vergunningen verleend aan het Elektriciteitsbedrijf Delfland tot het aanbrengen, hebben en onderhouden van elektriciteitskabels en van 40 masten in de Schiekade, resp. t.b.v. de energievoorziening en de openbare straatverlichting ter plaatse; met tekeningen, 1963. 1 omslag
N.B. Originele tekening ontbreekt; fotokopie bijgevoegd van tekening in R.A.D. 1920-1981
- 267 Vergunning verleend aan het Elektriciteitsbedrijf Delfland tot het leggen van elektriciteitskabels in o.a. bermen en slootkaden langs de Rijksweg-13, t.b.v. de openbare verlichting van de weg; met tekeningen, 1966. 1 omslag
- 268 Vergunningen verleend aan het Elektriciteitsbedrijf Delfland tot het leggen en hebben van elektriciteitskabels langs een gedeelte van de Oude Lee(dse)weg en van de Molenkade; met tekeningen, 1968 en 1971. 1 omslag
- 269 Vergunning verleend aan het Elektriciteitsbedrijf Delfland tot het leggen, hebben en onderhouden van elektriciteitskabels in en langs kaden en watergangen t.b.v. huisaansluitingen, 1974. 1 stuk

2.2.2.4.6. Leggen van pijpleidingen

- 270 Vergunning verleend aan N. van den Bergh tot het maken van een betonnen waterfilter in de Schiekade, t.b.v. de watervoorziening van zijn perceel kad. gem. Delft sectie M nr. 688 (oud gem. Vrijenban sectie E nr. 54); met tekening, 1941. 2 stukken
N.B. Originele tekening ontbreekt; fotokopie bijgevoegd van tekening in R.A.D. 1920-1981
- 271 Vergunning verleend aan N. van den Bergh tot het leggen en hebben van een ijzeren pijpleiding door de Schiekade, t.b.v. de afvoer van mest vanaf zijn perceel naar de Schie, 1950. 1 stuk
- 272 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen en hebben van een stalen pere- of kraakgasleiding in de Schiekade; met stukken betreffende de verlening, wijziging van tenaamstelling en intrekking van de vergunning, 1952-1955, 1957 en 1968. 1 omslag
- 273 Vergunningen verleend aan G.J. Heinsbroek tot het slaan van een pijpleiding door en het hebben van een overpad naar de Zwethkade [t.b.v. een te bouwen noodwoning bij de kade], 1954. 2 stukken
N.B. [Zie inv.nr. 188 d.d. 28 sept. 1954.]
- 274 Vergunning verleend aan het Rijk (Departement van Oorlog) tot het leggen, hebben en onderhouden van een stalen oliepijpleiding vanaf de Akkerdijkee brug (in de Rijksweg-13) tot aan de Schie, o.a. onder de Noordmolensloot en door de Schiekade; met stukken betreffende de vergunning, 1955. 1 omslag
- 275 Circulaire van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende richtlijnen inzake te stellen voorwaarden in vergunningen tot het leggen van buisleidingen door boezemkaden (t.b.v. waterinlating); met profieltekening, 1960. 2 stukken
- 276 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen van een waterleiding in een perceel land langs de Zwethkade; met tekening, 1961. 2 stukken
- 277 Vergunning verleend aan G.J. Heinsbroek tot het repareren van een (in 1924 gelegde) buisleiding, gelegen in de Zwethkade voor inlating van water uit de Berkelse Zweth; met

- afschrift van brief van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland aan Heinsbroek inzake de vergunning, ter kennisneming ingekomen bij het polderbestuur, 1963. 2 stukken
- 278 Vergunning verleend aan de Nederlandse Pijpleiding Maatschappij N.V. tot het leggen, hebben en onderhouden van een olietransportleiding door diverse kaden en watergangen; met stukken betreffende de vergunning, 1967, 1970-1971 en 1974. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 329
- 279 Vergunningen verleend aan het Gasbedrijf Delfland tot het leggen, hebben en onderhouden van gasleidingen door kaden en watergangen, t.b.v. de energievoorziening van tuindersbedrijven (tuinbouwproject Pijnacker 1972); met tekeningen, 1972. 1 omslag
- 280 Vergunning verleend aan het Gasbedrijf Delfland tot het leggen, hebben en onderhouden van gasleidingen in en langs kaden en watergangen t.b.v. huisaansluitingen, 1974. 1 stuk

2.2.2.4.7. Plaatsen van bouwsels e.d

- 281 Vergunning verleend aan P.M. Verkade tot het plaatsen en hebben van een bak op het zgn. Hoge Pad (voetpad) van de Schiekade voor de opslag van spoelingketels, 1946. 1 stuk
- 282 Vergunning verleend aan het bestuur van de polder Berkel tot het plaatsen en hebben van een hefboom (afsluitboom) en stoplichten bij de Zwethbrug in de Rotterdamseweg, 1953. 1 stuk
- 283 Vergunningen verleend aan E.S. Terheijden en G.J. Heinsbroek, resp. tot het opslaan van hout en van veevoeder e.d. op de binnenberm van de Zwethkade, 1961-1962. 2 stukken
- 284 Vergunningen verleend aan L.H. Sondaar tot het bouwen en verbouwen van een schuur op de binnenberm van de Zwethkade; met tekeningen, 1962, 1967-1968. 1 omslag
- 285 Vergunning verleend aan F. van der Heiden tot het plaatsen, hebben en onderhouden van een gewapend betonnen schutting langs zijn terrein aan de Zwethkade; met tekening, 1962. 2 stukken
- 286 Vergunning verleend aan mr. J. Knottenbelt c.s. tot het verbouwen van een woning met stal op de binnenberm van de Zwethkade en tot het maken en hebben van een houten rijbrug over de binnenbermsloot van de kade; met tekening, 1964. 2 stukken

2.2.2.5. Bemoeyenis met vergunningen te verlenen door andere overheden aan derden

2.2.2.5.1. Hoogheemraadschap van Delfland

- 287 Vergunningen verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het doen beplanten door ingelanden van gedeelten binnenberm van de Zwethkade met tuindersgewassen, 1938, 1941-1943 en 1945. 1 omslag

2.2.2.5.2. Rijk (rijkswaterstaat)

- 288 Vergunningen, ter kennisneming ingekomen bij het polderbestuur, verleend door het Rijk (Rijkswaterstaat) aan c. van den Bergh (als rechtsopvolger van M. de Jong) tot het hebben van een rails (werkspoor) en van twee pijpleidingen door de Rotterdamseweg met bijkomende werken, t.b.v. (de mestafvoer en watervoorziening van) het perceel kad. gem. Delft sectie M nr. 688 (oud gem. Vrijenban sectie E nr. 53), 1941. Afschriften. 2 stukken
- 289 Vergunningen, ter kennisneming ingekomen bij het polderbestuur, verleend door het Rijk (Rijkswaterstaat) aan ingelanden tot het hebben van pijpleidingen door de Rotterdamseweg met bijkomende werken, t.b.v. (de watervoorziening van) hun percelen, 1941. Afschriften. 3 stukken

2.2.2.3.2.2. Beheer en onderhoud

2.2.2.3.2.2.1. Boezemkaden

2.2.2.3.2.2.1.1. Schiekade

- 290 Briefwisseling met het provinciaal bestuur, de gemeente Delft en het Hoogheemraadschap van Delfland betreffende de medefinanciering door de twee eerstgenoemden van het onderhoud, 1943-1973 en 1976. 1 omslag
- 291 Polis van verzekering tegen de financiële gevolgen van wettelijke aansprakelijkheid in geval van doorbraak van de Schiekade en van de Zwethkade; met bijbehorende stukken, 1954-1976. 1 omslag

2.2.2.3.2.2.1.2. Zwethkade

N.B. Zie ook inv.nrs. 223 en 291.

- 292 Missive van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende verzoek om sluiting door het polderbestuur (bij machtiging van het bestuur van de polder Berkel als beheerder) van een keersluisje aan de monding van de Berkelse Zweth in geval van een hoge waterstand, wegens gevaar van kadedoorbraak, 1935. 1 stuk
- 293 Briefwisseling met schippers, dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland e.a. betreffende de inning van motorvaartrecognities en de uitgave daarvan ter bekostiging van het onderhoud van de kade, 1935, 1937-1938, 1945-1947 en 1971. 1 omslag
- 294 Rekeningen en verantwoordingen door het bestuur van ontvangsten van motorvaartrecognities en van uitgaven ter bekostiging van onderhoud van de kade, 1936-1958. Doorslagen. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 70. Blijkens inv.nr.106 moest het polderbestuur de (originele) rekeningen aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland ter goedkeuring toezenden
- 295 Briefwisseling met dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de instelling van een zwemverbod in de Berkelse Zweth en van een aanlegverbod op de kade voor roeiboten en kano's, 1936. 3 stukken
- 296 Stukken betreffende het herstel en de herstelkosten van de kade als gevolg van een bominslag, 1941-1944, 1946-1948, 1950, 1952-1953. 1 omslag
- 297 Stukken betreffende een geschil met E.S. Terheijden en met het Hoogheemraadschap van Delfland inzake verwijdering en bekostiging der verwijdering van de (door Terheijden) illegaal gestorte vrachten puin en vuil in de kade, 1960-1963. 1 omslag
- 298 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het plaatsen van een afheining op een kadeperceel, t.b.v. de beweiding van schapen door ingelanden, 1961. 1 stuk
- 299 Missive van het provinciaal bestuur houdende mededeling van gedoogplicht voor het polderbestuur ten aanzien van werken in een kadeperceel kad. gem. Delft sectie M nr. 159 (eigendom van W.J. Wubben), in het kader van uitvoering van de Wet Bescherming Waterstaatswerken in Oorlogstijd (B.W.O.), 1968. 1 stuk
N.B. Niet openbaar
- 300 Missive van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende verzoek om verwijdering van bouwsels van een gedeelte van de kade (over een lengte van 125 m.vanaf de Schie), wegens de aanleg van een boezemwaterkering aldaar, 1969. 1 stuk
- 301 Briefwisseling met het provinciaal bestuur betreffende de gevolgen van het leggen door de polder Berkel van een vaste brug over de Berkelse Zweth in de Rotterdamseweg voor het onderhoud en de onderhoudskosten van de kade, 1972-1975. 1 omslag
- 302 Brief aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende de financiële gevolgen van verbetering van de kade n.a.v. de uitkomst van een grondmechanisch onderzoek, minuut; met afschrift (doorslag) van missive van dijkgraaf en hoogheemraden terzake aan het provinciaal bestuur, 1973. 2 stukken

2.2.2.3.2.2.1.3. Polderkade (Akkerdijkse kade)

- 303 Vergunning verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tot het onderhouden van 600 m. kade op een hoogte van 50 cm. boven het peil van de binnenboezem van de polder Berkel, 1937. 1 stuk

2.2.2.3.2.2.2. Maatregelen wegens dreigende kadebreuk tengevolge van oorlogshandelingen

- 304 Verordening op het dijkleger, 1940. 1 stuk
- 305 Naamlijsten van leden van het dijkleger, 1940, 1942-1945. 1 omslag
- 306 Brief aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende het voornemen tot opheffing van de (tijdelijke) dijkbewaking, tevens houdende verzoek om restitutie van de bewakingskosten, 1940. Minuut. 1 stuk
- 307 Brief aan de Dienst van Maatschappelijk Hulpbetoon te Delft betreffende een verzoek van A. Zwanenburg om ontslag uit het dijkleger, 1940. Minuut. 1 stuk

2.2.2.3.3. Zorg voor water en watergangen

2.2.2.3.3.1. Toezicht

2.2.2.3.3.1.1. Schouw

- 308 Briefwisseling met het bestuur van de polder Berkel en met het provinciaal bestuur betreffende het niet nakomen door eerstgenoemde van de onderhoudsplicht ten aanzien van een sloot langs de voormalige Molenkade (of Molendijk, gelegen in het verlengde van de Akkerdijkse kade), 1963, 1965-1966. 1 omslag

2.2.2.3.3.1.2. Verlening van vergunningen

N.B. Zie voor staten van verleende vergunningen inv.nr. 247.

2.2.2.3.3.1.2.1. Dempen en graven van sloten

N.B. Zie ook inv.nr. 250.

- 309 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het dempen en graven van een sloot, het leggen van dammen met duikers en van een vaste brug over een (vaar)sloot (wegens een ruilverkaveling van gronden aan weerszijden van de Rijksweg-13); met stukken betreffende de vergunning, 1950. 3 stukken
- 310 Vergunningen verleend aan ingelanden tot het dempen van sloten, 1951 en 1971. 1 omslag
- 311 Vergunningen verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het graven van een wegsloot aan weerszijden van de Rijksweg-13, tussen de Akkerdijkseweg en de Berkelse Zweth, en tot het in verbinding brengen van die sloten met de polderboezem (Zuidmolensloot); met stukken betreffende de vergunningen, 1951-1952. 1 omslag
N.B. De tekening bij de vergunning van 1951 ontbreekt
- 312 Vergunningen verleend aan F. van der Heiden en W.J. Wubben tot het dempen van sloten bij de Rotterdamseweg, t.b.v. het gebruik van enkele gedempte percelen als opslagplaats voor oude materialen; met stukken betreffende de vergunningen, 1958-1962. 1 omslag
- 313 Vergunning verleend aan de N.A.M. tot het dempen van een gedeelte poldersloot aan de zuidkant van de Akkerdijkseweg, ter verbreding van een weggedeelte t.b.v. transporten naar de percelen kad. gem. Pijnacker sectie H. nrs. 457 en 459 (Zuidpolder van Delfgauw); met stukken betreffende de vergunning, 1959. 1 omslag

- 314 Vergunning verleend aan het Gasbedrijf Delfland tot het dempen van een gedeelte doodlopende sloot (ter lengte van 30 meter) bij de Molenkade (Molendijk) en tot het leggen van een gasleiding door het gedempte, t.b.v. de energievoorziening van tuindersbedrijven; met stukken betreffende de vergunning, 1972. 1 omslag
- 315 Vergunning verleend aan c. Weerheim tot het dempen van een sloot tussen de percelen kad. gem. Pijnacker sectie I nrs. 652 en 744 en tot het graven van een sloot aan de andere zijde van perceelnr. 744; met verzoekschrift, 1976. 2 stukken
- 316 Vergunning verleend aan J.H.A. Vollebregt tot het dempen en graven van een sloot en tot het verplaatsen van een onderbemaling, 1976. 1 stuk

2.2.2.3.3.1.2.2. Leggen van bruggen

N.B. Zie ook inv.nr. 309.

- 317 Vergunningen verleend aan ingelanden tot het leggen en hebben van bruggen, 1944, 1953, 1962 en 1971. 1 omslag
- 318 Vergunningen verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het maken en hebben van bruggen over de Noordmolensloot, de Oude Leede en de Berkelse Zweth, in een nieuw te leggen parallelweg (landbouwweg met rijwielpad) langs de Rijksweg-13; met stukken betreffende de vergunningen, 1956-1957. 1 omslag
- 319 Vergunning verleend aan het Rijk (Rijkswaterstaat) tot het verbreden van de Akkerdijkse brug en de Leebrug in de Rijksweg-13; met stukken betreffende de vergunning, 1974 en 1976. 1 omslag

2.2.2.3.3.1.2.3. Leggen van dammen en duikers

N.B. Zie ook inv.nr. 309.

- 320 Vergunning verleend aan c. van den Berg e.a. tot het (laten) maken van dammen t.b.v. de verhoging van het waterpeil in hun landerijen (in totaal 55 ha. groot), na het leggen door het polderbestuur van een inlaatduiker vanuit de Schie naar de Noordmolensloot, 1945. 1 stuk
- 321 Vergunning verleend aan N. van den Bergh tot het leggen van een dam met duiker in de zgn. Zeeltsloot ter vervanging van een brug, 1949. 1 stuk
- 322 Vergunning verleend aan T. Ottevanger tot het leggen en hebben van een dam met duiker in een sloot langs de Akkerdijkseweg als op- en afrit naar en van zijn erf, 1963. 1 stuk
- 323 Vergunning verleend aan de Provinciale Waterstaat tot het dempen en graven van watergangen en tot het leggen en hebben van duikers t.b.v. de aanleg van het provinciaal rijwielpad nr. 12 (gedeelte Schie-Rodenrijs); met stukken betreffende de vergunning, 1970, 1973-1974. Fotokopie. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 223. Originele vergunning ontbreekt; fotokopie toegezonden (1993) door de Provincie ZuidHolland (Registratuur van de griffie). Tekeningnr. 712.31.3 ontbreekt

2.2.2.3.3.1.2.4. Leggen van elektriciteitskabels e.d.

N.B. Zie ook inv.nr. 269.

- 324 Vergunning verleend aan het Elektriciteitsbedrijf Zuid-Holland tot het leggen van elektriciteits- en telecommunicatiekabels door de Oude Leede en de Noordmolensloot, in het kader van de verbreding van de Rijksweg- 13; met stukken betreffende de vergunning, 1959. 1 omslag
- 325 Vergunning verleend aan het Elektriciteitsbedrijf Delfland tot het leggen en hebben van elektriciteitskabels door watergangen langs de secundaire weg (parallelweg) van de Rijksweg-13 t.b.v. de energievoorziening van de gemeente Delft; met stukken betreffende de vergunning, 1972. 1 omslag

- 326 Vergunning verleend aan het Elektriciteitsbedrijf Delfland tot het leggen van elektriciteitskabels door en het maken van een toegangsbrug over een sloot naar een te plaatsen hoogspanningsruimte nabij de parallelweg van de Rijksweg-13; met tekening, 1974. 2 stukken

2.2.2.3.3.1.2.5. Leggen van pijpleidingen

N.B. Zie ook inv.nrs. 274, 278-280.

- 327 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het leggen, hebben en onderhouden van een betonnen drinkwaterleiding (zinker) door de Akkerdijksloot, de Oude Leede en de Noordmolensloot; met bijbehorende verzoekschriften van en minuten van antwoordbrieven aan de gemeente en aan het Rijksinstituut voor de Drinkwatervoorziening, 1957-1958. 1 omslag
- 328 Vergunning verleend aan het Gasbedrijf Delfland tot het leggen en hebben van een hogedruk- en middendrukgasleiding langs een watergang bij de Oude Lee(dse)weg; met stukken betreffende de vergunning, 1974. 1 omslag
- 329 Vergunning verleend aan de Nederlandse Pijpleidingmaatschappij B.V. tot het verplaatsen van de oliepijpleiding Europoort-Amsterdam bij de Leebrug (in de Rijksweg-13), wegens reconstructie van de brug door het Rijk (Rijkswaterstaat); met stukken betreffende de vergunning, 1975-1976. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 278
- 330 Vergunning verleend aan de gemeente Delft tot het kruisen van de Dwarswatering met een waterleiding, te leggen tussen de Rijksweg-13 en een woonhuis; met stukken betreffende de vergunning, 1975. 1 omslag

2.2.2.3.3.1.2.6. Lozen van afvalwater

- 331 Vergunningen verleend aan ingelanden tot het lozen van afvalwater op sloten; met tekening, 1956 en 1963. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nrs. 334 en 335

2.2.2.3.3.1.2.7. Plaatsen van onderbemalingsinstallaties (watermolentjes)

- 332-333 Vergunningen verleend aan ingelanden tot het plaatsen en hebben van windwatermolentjes t.b.v. afzonderlijke bemaling (onderbemaling) van hun percelen wegens wateroverlast; met stukken betreffende de vergunningen, 1937-1976. 2 omslagen
- 332 Vergunningen, 1937, 1944, 1947-1948, 1950, 1952, 1965, 1967 en 1976
N.B. Zie ook inv.nr. 316
- 333 Stukken betreffende de vergunningen, 1943, 1946, 1948-1950, 1956-1958, 1960-1961, 1963-1964

2.2.2.3.3.1.3. Bemoeienis met vergunningen te verlenen door Hoogheemraadschap van Delfland aan derden

- 334 Bezwaarschrift van o.a. het bestuur van de Akkerdijksche polder ingediend bij het provinciaal bestuur tegen een ontwerp-wijziging van Delflands reglement, betreffende ontneming van de bevoegdheid aan polderbesturen tot afgifte van vergunningen voor afvalwaterlozing, minuut; met brief van het Economisch en Bouwtechnisch Bureau (Ecobo) houdende advies inzake het bezwaarschrift, 1962. 2 stukken
- 335 Missiven van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland betreffende fuitkering van een vergoeding aan het polderbestuur op grond van Delflands Reglement, wegens gemaakte extra kosten voortvloeiende uit afvalwaterlozing op polderwateren door particulieren met vergunning van Delfland, 1969-1970, 1974-1975. 1 omslag

2.2.2.3.3.2. Kwaliteitscontrole, ontwatering, watervoorziening

2.2.2.3.3.2.1. Algemeen

- 336 Circulaire van het provinciaal bestuur betreffende een onderzoek naar onttrekking van diepgrondwater wegens bedreiging van de stand en kwaliteit daarvan; met minuut van antwoordformulier, 1958. 2 stukken

2.2.2.3.3.2.2. Verbetering van watergangen; aanleg van kunstwerken

- 337 Stukken betreffende een plan (om financiële redenen niet doorgegaan) van het polderbestuur om de watergangen door de Nederlandsche Heidemaatschappij in het kader van de werkverschaffing te doen uitbaggeren, 1937-1938. 1 omslag
- 338 Vergunningen verleend door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, het Rijk (Rijkswaterstaat) en de gemeente Delft (als rechtsopvolger van het Rijk) tot het leggen/hebben van een ijzeren buisleiding (duiker) door de Rotterdamseweg naar de Noordmolensloot (kad. gem. Delft sectie M nr. 683), met bijkomende werken, ter onttrekking van water aan de Schie t.b.v. de watervoorziening van de polder; met stukken betreffende de vergunningen, 1945 en 1962. 1 omslag

2.2.2.3.3.2.3. Regeling van de waterstand

2.2.2.3.3.2.3.1. Algemeen

N.B. Zie ook inv.nrs. 249 en 292.

- 339 Brief van de Rijkslandbouwconsulent voor noordelijk Zuid-Holland etc. en van de Provinciale Waterstaat betreffende de resultaten van een bodemkundig onderzoek, ingesteld i.v.m. een plan van het polderbestuur tot herziening van het waterpeil; met bijbehorende kaart, 1951. 3 stukken
- 340 Besluit van het bestuur tot vaststelling van het zomer- en winterpeil; met concept en bijbehorende brief van het provinciaal bestuur, 1959-1960. 3 stukken
- 341 Briefwisseling met N. van den Bergh betreffende zijn verzoek om inlichtingen over de naar zijn mening te lage waterstand, 1959. 2 stukken

2.2.2.3.3.2.3.2. Beheer en onderhoud van de gemalen

2.2.2.3.3.2.3.2.1. Elektrisch gemaal c.a

- 342-343 Akten van overeenkomst met het G.E.B. van Delft betreffende de energielevering voor het elektrisch gemaal, met stukken betreffende de levering, 1935-1975. 2 omslagen
- 342 Akten, 1938 en 1955
- 343 Stukken betreffende de levering, 1935-1939, z.d.(1945), 1950-1952, 1954 en 1975
- 344 Brieven aan dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland houdende verslag omtrent de toestand van het gemaal, 1938, 1940, 1943 en 1946. Minuten. 4 stukken
- 345 Beschikking van het Rijk (Rijkswaterstaat) tot intrekking van een in 1919 verleende vergunning voor het vernieuwen van de brug in de Rotterdamseweg over de waterloop van het gemaal, wegens overname door het Rijk (1928) van het onderhoud van de waterloop en van een landhoofd langs de Schie, 1941. 1 stuk
- 346 Verzoekschrift aan de Rijksverkeersinspectie om verlening van ontheffing aan de fa. P. van der Zee van een rijverbod, wegens een te verrichten spoedreparatie aan het gemaal, minuut; met brief van de firma terzake, 1941. 2 stukken
- 347 Polissen van verzekering tegen de financiële gevolgen van brand van het gemaal c.a.; met bijbehorende brieven, 1942-1971. 1 omslag
- 348 Aanschrijving van de Arbeidsinspectie tot het treffen van betere veiligheidsvoorzieningen in het bemalingsgebouw, 1950. 1 stuk

- 349 Rapporten van het Technisch Bureau van de Unie van Waterschapsbonden, sedert 1969 van het Technisch Adviesbureau van de Unie van Waterschappen, betreffende de mechanische controle van het gemaal, 1952- 1976, 1952 - 1976. 1 omslag
- 350 Briefwisseling met technische installateurs betreffende door hen uit te voeren onderhoudswerken aan de bemalingsinstallaties, 1954 en 1961. 4 stukken
- Stukken betreffende:
- de overdracht om niet aan de gemeente Delft van een perceel grond, kad. gem. Delft sectie M nr. 675, ged. (onder verlening van erfdienstbaarheid van weg en van vergunning tot het leggen, hebben en onderhouden van elektriciteitskabels), wegens de bouw door de gemeente van een hoogspanningsstation t.b.v. o.a. het poldergemaal;
 - de gevolgen van de bouwwerkzaamheden voor de constructie en reparatie van het gemaal, c.a., 1954-1955 en 1957. 2 omslagen
- 351 Stukken betreffende de overdracht, 1954-1955.
N.B. Zie ook inv.nr. 262
- 352 Stukken betreffende de gevolgen van de bouwwerkzaamheden, 1957.
N.B. Onvolledig
- 353 Stukken betreffende de aansluiting van de machinistenwoning op het telefoonnet, wegens wijziging van het stelsel van seingeving voor uitmaling op Delflands boezem, 1961. 3 stukken
- 354 Rapport betreffende de meting van de capaciteit (opvoerhoogte) van het gemaal, 1971. 1 stuk

2.2.2.3.3.2.3.2.2. Anthracietgas-/houtgasgeneratorgemaal (noodgemaal)

- 355 Briefwisseling met J.W.W. van der Hoeven, het provinciaal bestuur en het Ministerie van Financiën betreffende declaratie van gemaakte kosten voor noodbemaling, 1945-1946, 1953-1954. 1 omslag
- 356 Akte van overeenkomst met de fa. J. de Graaf betreffende de bemaling van de polder door een noodgemaal, aangedreven door een anthracietgas- of houtgenerator, 1945. 1 stuk

2.2.2.3.4. Onderhoud van een voet- en rijwielpad op de Zwethkade

- 357 Briefwisseling met de Provinciale Waterstaat en met B. en W. van Delft betreffende verbetering van de onderhoudstoestand van het voet- en rijwielpad op de Zwethkade, 1962-1964 en 1967. 1 omslag